

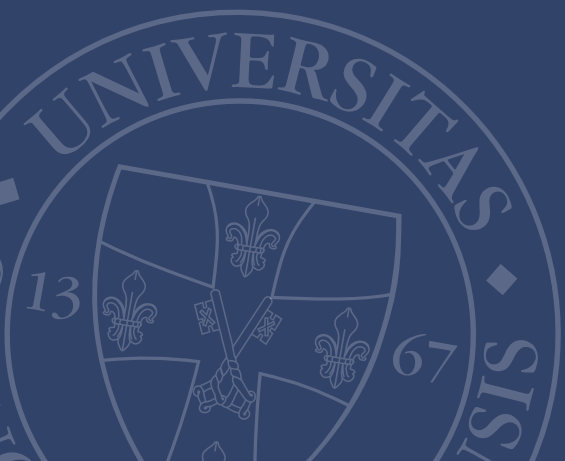
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

www.aok.pte.hu

Új lehetőségek a tüdőrák diagnosztizálásában - terápiás következmények

Sárosi Veronika PhD

PTE Belgyógyász szintentartó tanfolyam
2019.10.12.

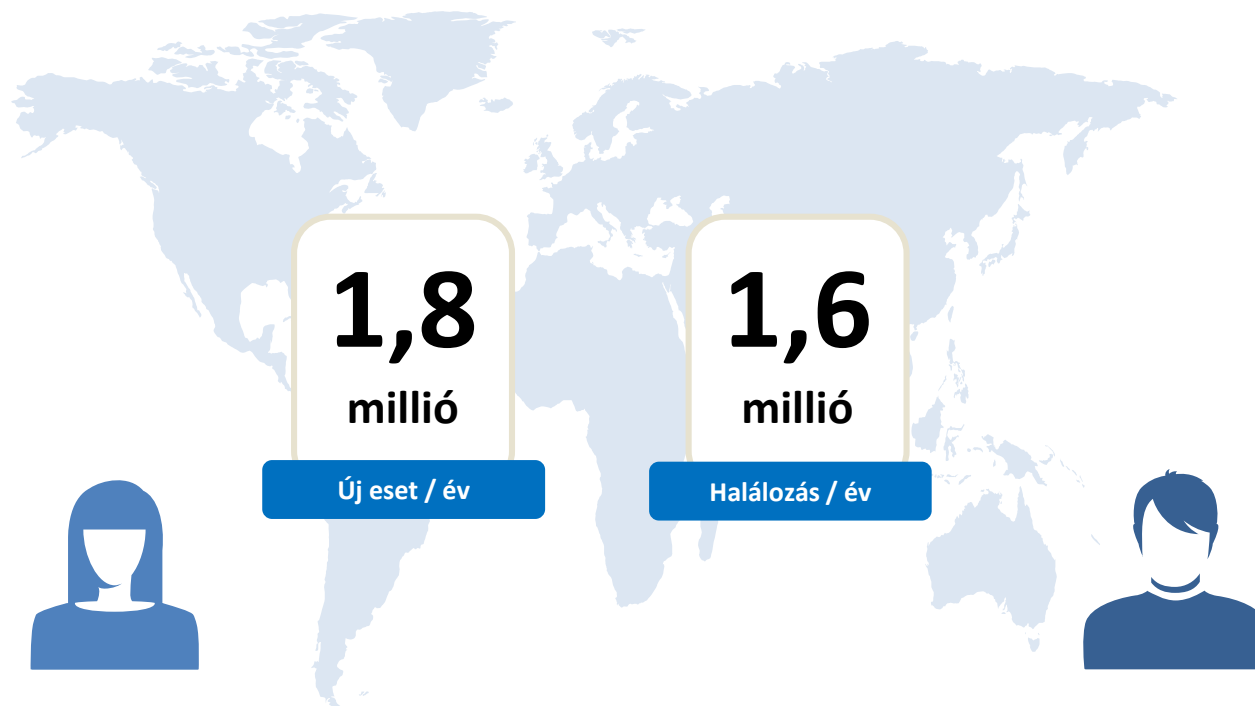

Érintett témák

- ◆ Epidemiológiai változások
- ◆ Nem dohányzók tüdőrákja, mint külön entitás
- ◆ Miért fontos a szövettani mintavétel
- ◆ Célzott molekuláris kezelések
- ◆ Immun onkológiai lehetőségek

A tüdőrák globális egészségügyi probléma

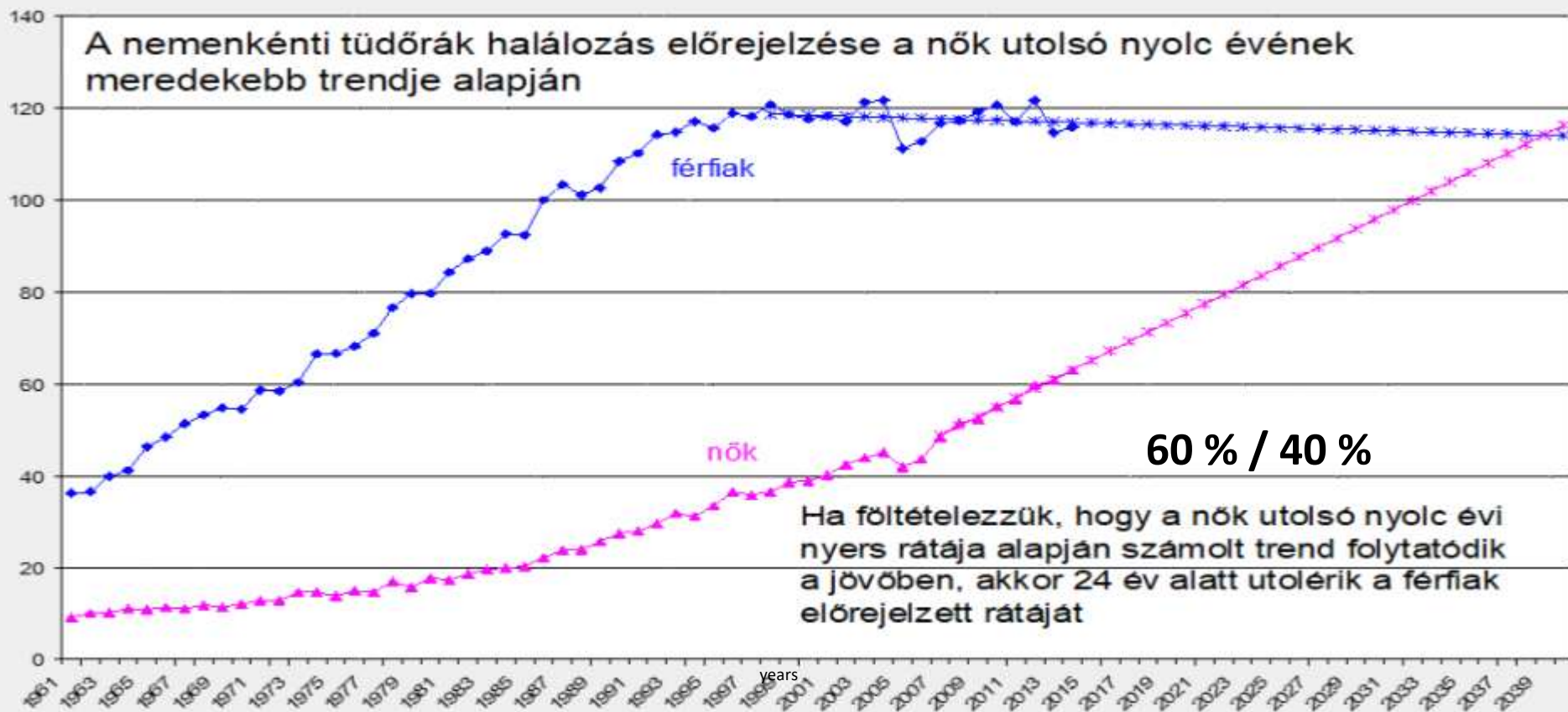
A tüdőrák a leggyakoribb rákos megbetegedés a világon, a daganatos betegségekhez köthető halálozás vezető oka

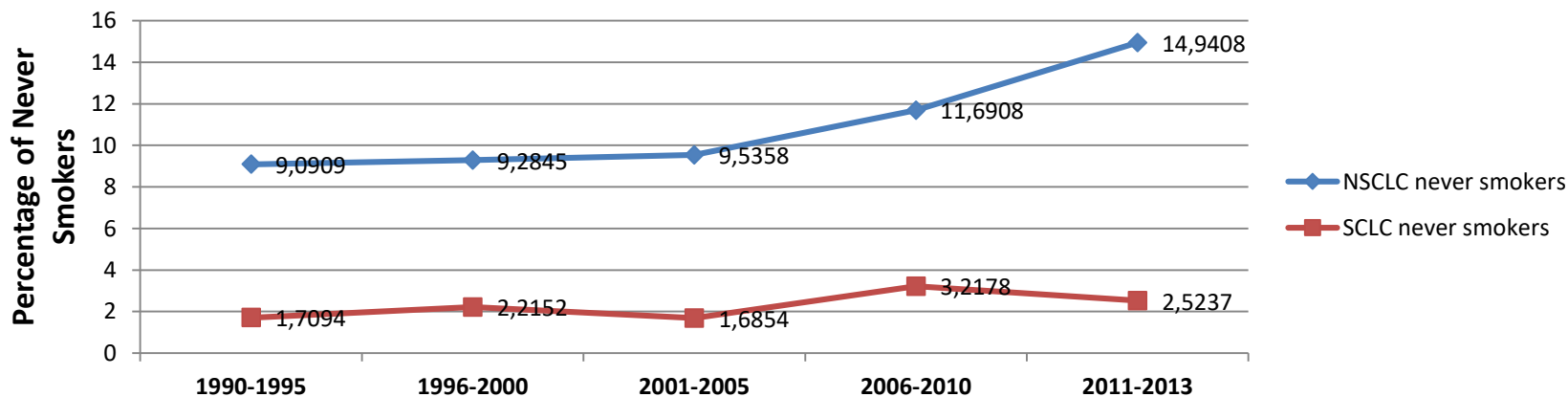
Epidemiológia

- ◆ Incidencia: kb. 9000/ év
- ◆ Kissejtes tüdőrák: 15 - 17 % → 1500
- ◆ Nem kissejtes tüdőrák: 83 - 85 % → 8500
- ◆ Prevalencia: 17000
- ◆ Mortalitás: 8000

Tüdőrák nemek szerinti előfordulás (HUN)

NSCLC esetén nő a nem dohányzók aránya

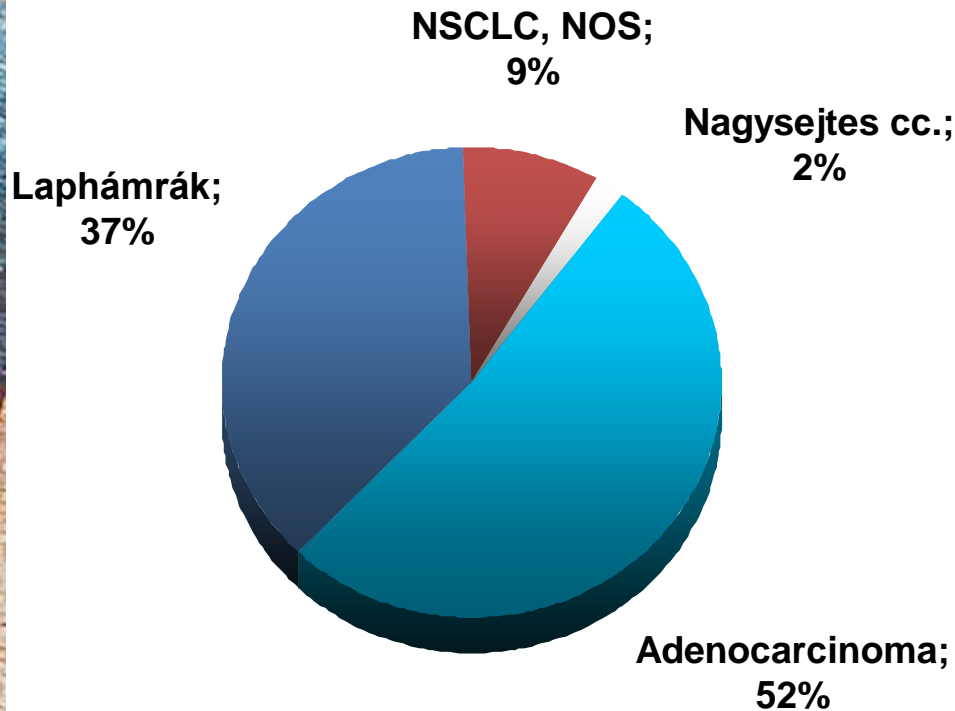
all NSCLC	572	1831	2391	3182	2617
all SCLC	117	316	356	404	317

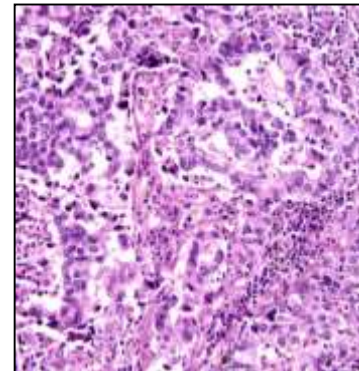
NEMDOHÁNYZÓK TÜDŐRÁKJA

- ◆ A nők és a nemdohányzók tüdőrákja megváltoztatja a tüdőrák arculatát
- ◆ A nem és a nemdohányzás független prognosztikai faktorok
- ◆ Az adenokarcinómás nők 35-40%-a nem dohányzott
- ◆ Nálunk ez kb. **1300** beteg

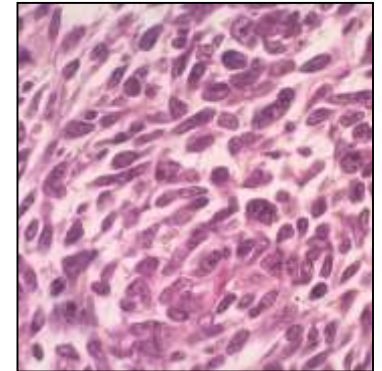
Szövettani típus előfordulása az NSCLC-ben

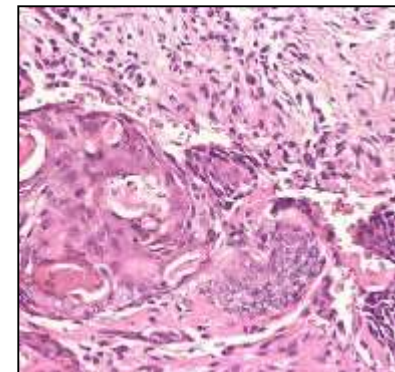
Adenocarcinoma

Large Cell

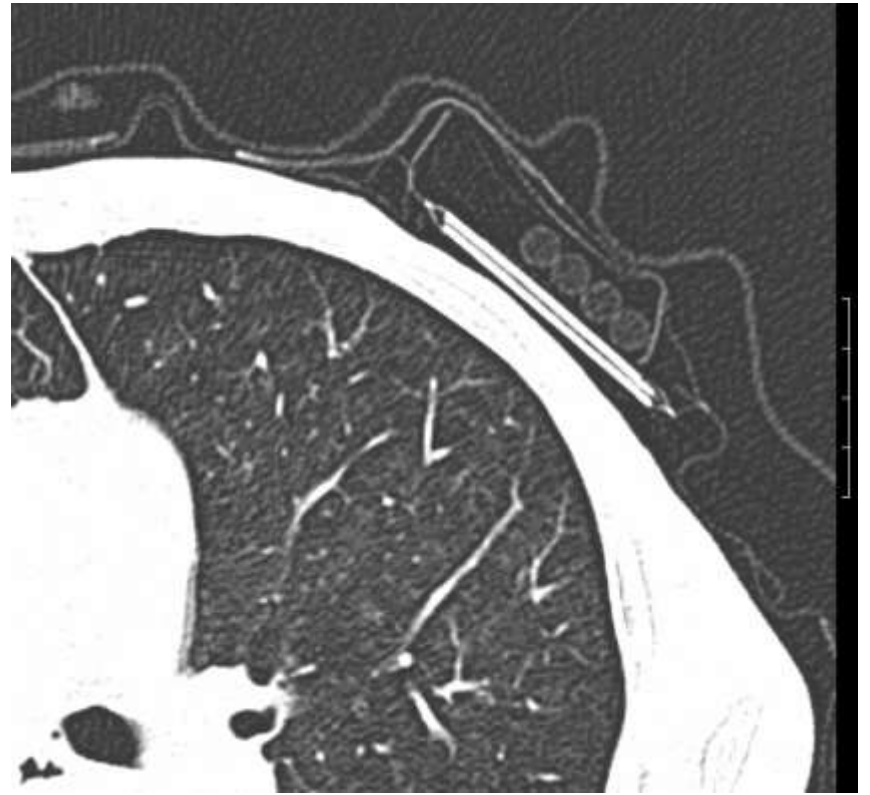
Squamous

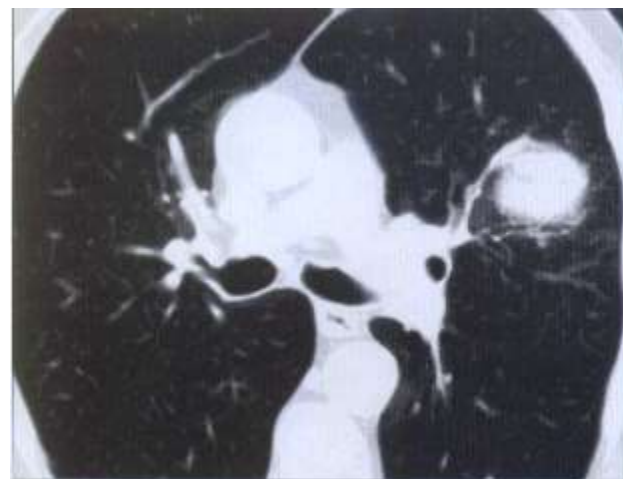
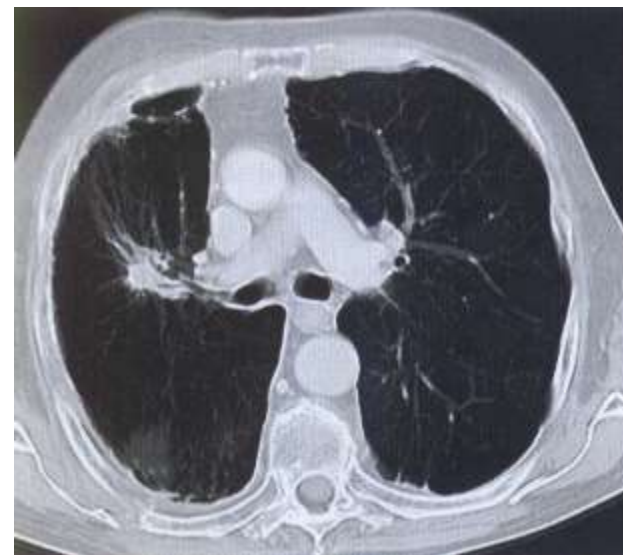
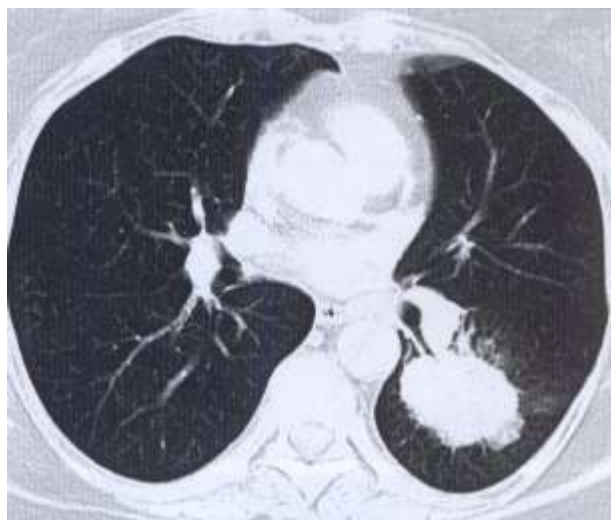
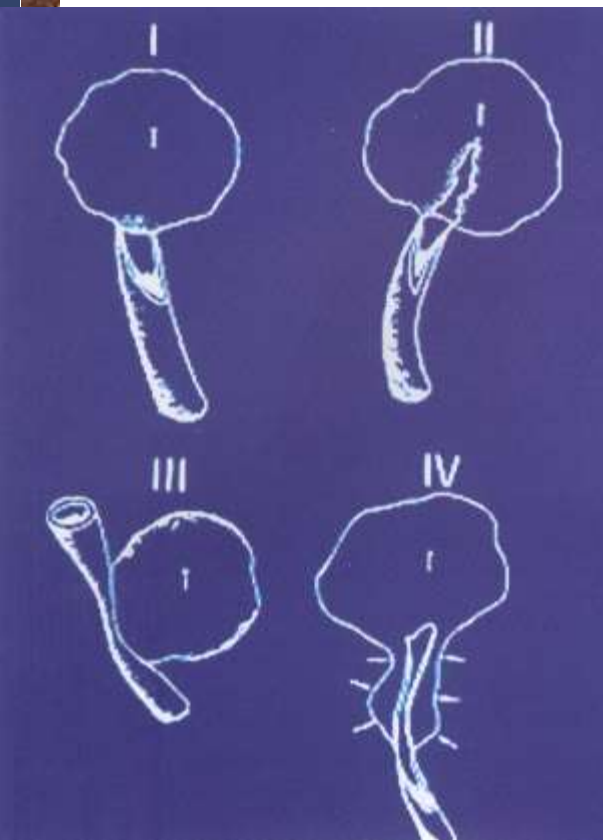

Diagnosztika

Perifériás kerekárnyék diagnosztika

*Perifériás hörgőjelek HRCT-vel,
(Monostori Zuzsa anyagából)*

Perifériás kerekárnyék diagnosztika

A mintavételi eljárások kombinálása növeli a hatékonyságot.

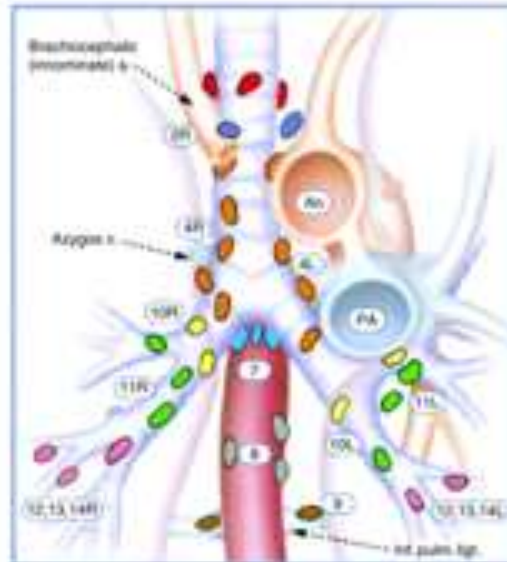
malignus esetén 30-60%.

**A bronchoscópos verifikáció
szenszitivitása**

benignus tumorok esetén 2-50%

3 cm alatti gócok 60%-át mindössze egyetlen hörgő látja el, a nagyobbakat viszont 3-5.

N stádium megállapítás

Superior Mediastinal Nodes

- 1 Highest Mediastinal
- 2 Upper Paratracheal
- 3 Pre-vascular and Retrotracheal
- 4 Lower Paratracheal (including Azygos Nodes)

N₂ single digit, ipsilateral

N₂ single digit, contralateral or supraclavicular

Aortic Nodes

- 5 Subaortic (A-P window)
- 6 Para-aortic (ascending aorta or phrenic)

Inferior Mediastinal Nodes

- 7 Subcarinal
- 8 Paraesophageal (below carina)
- 9 Pulmonary Ligament

N₁ Nodes

- 10 Hilar
- 11 Interlobar
- 12 Lobar
- 13 Segmental
- 14 Subsegmental

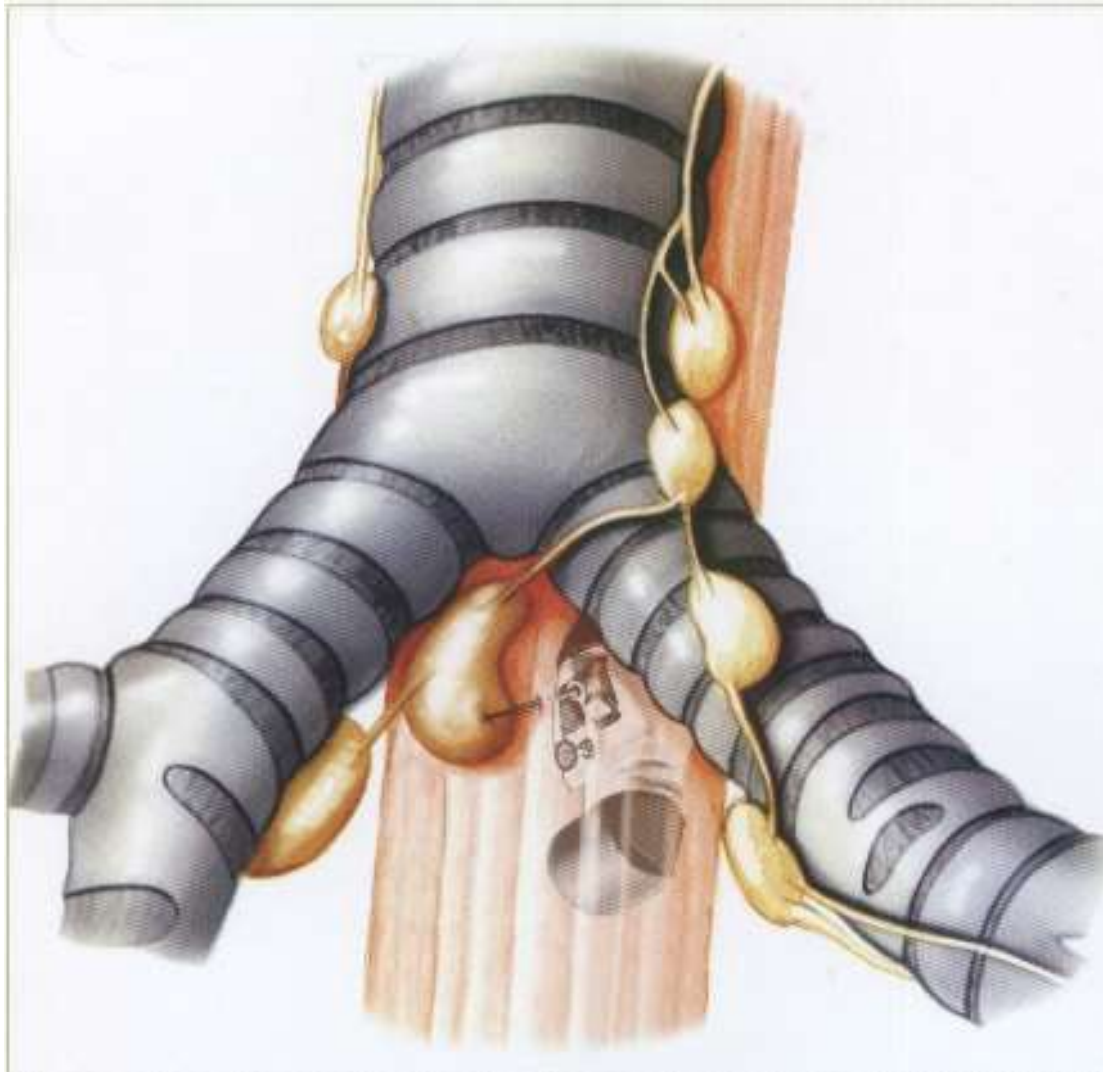
EBUS-TBNA N2,3 nyirokcsomó diagnosztika

EBUS-sal lehetséges

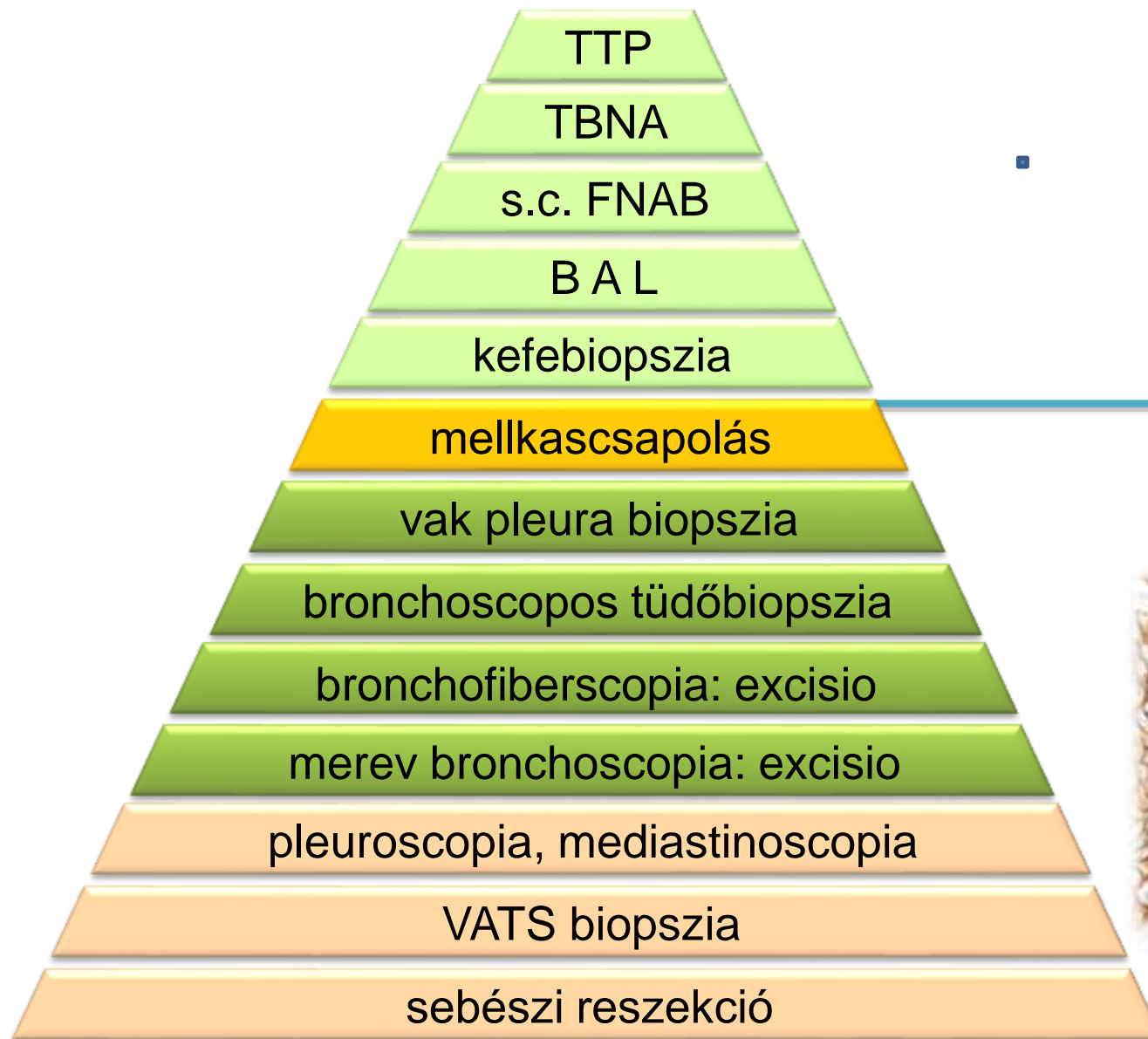
A képalkotó vizsgálatok (CT, PET-CT) alapján kórosnak vélt nyirokcsomók felkeresése, lokalizálása, doppler mód segítségével az érképletektől való elkülönítése és a kijelölt területről mintavétel UH ellenőrzés mellett vagy anélkül.

EUS-FNA poszteroinferior N2,3 nyirokcsomó

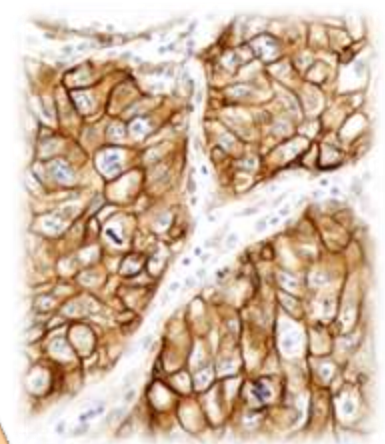

Mintavételi lehetőségeink

·
citológia

szövettan

PET CT

Tüdőgyógyászati indikációk

- ❑ **Szoliter pulmonális góc** - Újonnan felfedezett, nem meghatározott tüdőben lévő góc, ha az anatómiai képalkotás vagy a biopszia inkonkluzív, vagy a biopszia kontraindikált.
- ❑ **Nem- kissejtes tüdőrák (NSCLC) Staging (A), Restaging (A),**

FDG PET CT

Malignus – benignus elkülönítése

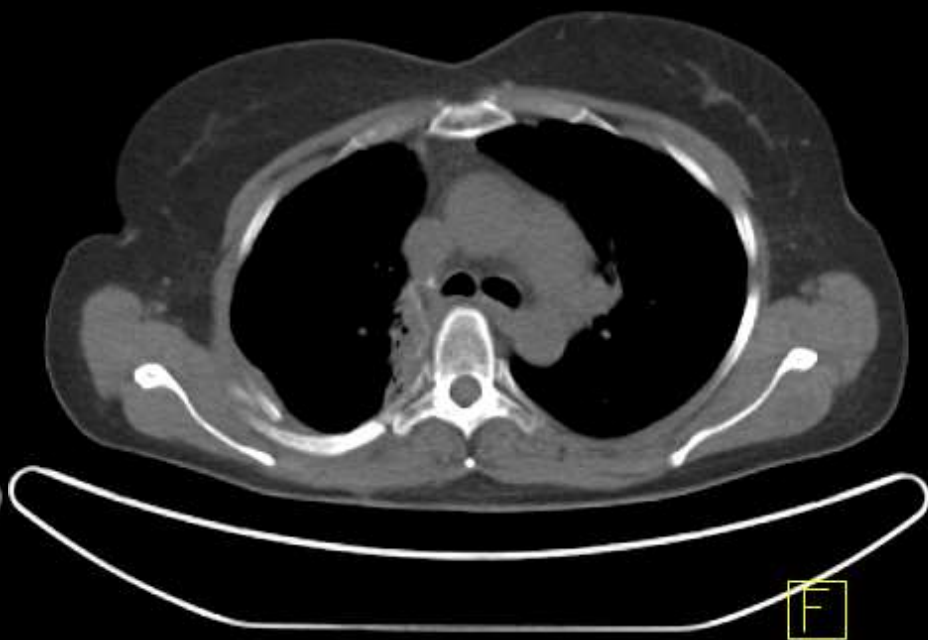
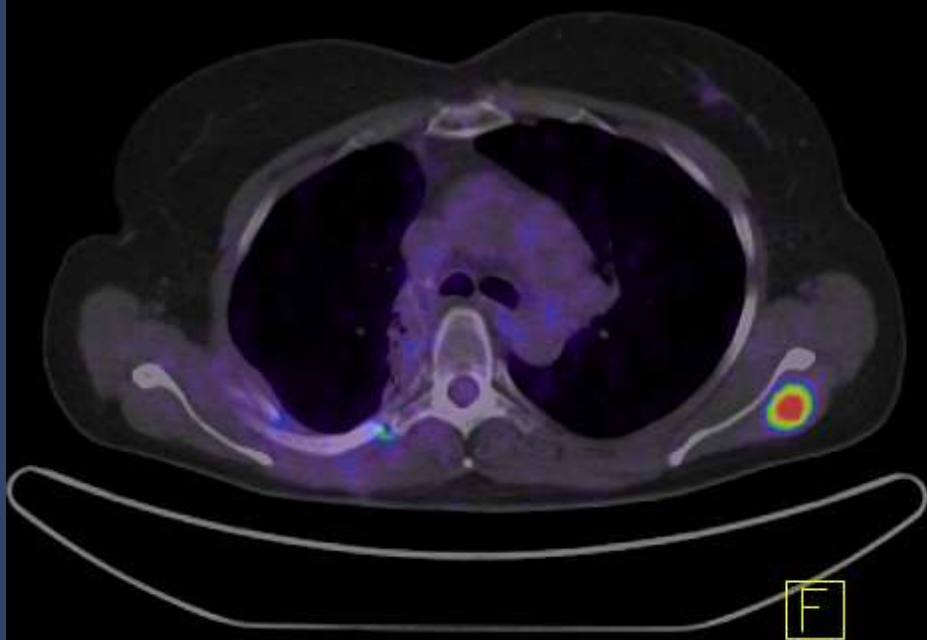
- ☐ Az FDG nem tumorspecifikus tracer.
- ☐ Egyes malignómák nem halmozzák:
BAC,carcinoid, FDG-t nem halmozó tumorok
áttétei.
- ☐ Gyulladások és granulomatosisok álpozitív
eredményre vezethetnek.

FDG-PET az M stádium meghatározásában

Szenzitivitás: 94%

Specificitás: 97%

12%-ban találtak nem várt távoli áttétet

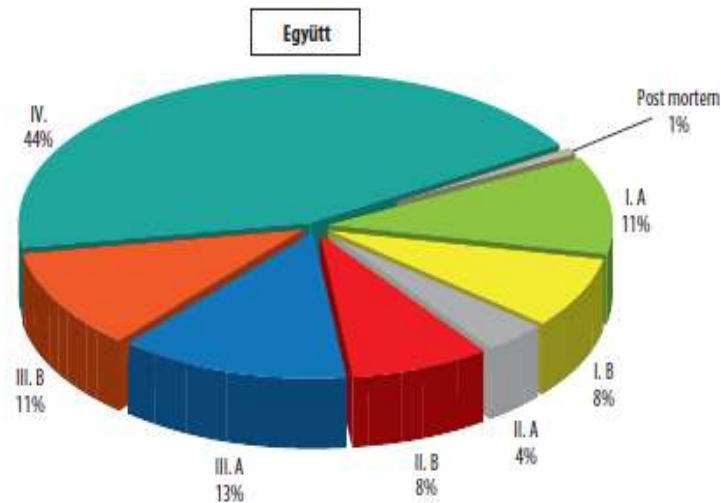

Tüdőrák kezelése 2019ben

Új tüdődaganatos betegek stádiuma a diagnóziskor (panasz+szűrés)

A betegek 55%-a inoperábilis a diagnózis felállításakor!

Korányi Bulletin, 2018.

A nem kissejtes tüdőrák kezelési stratégiája

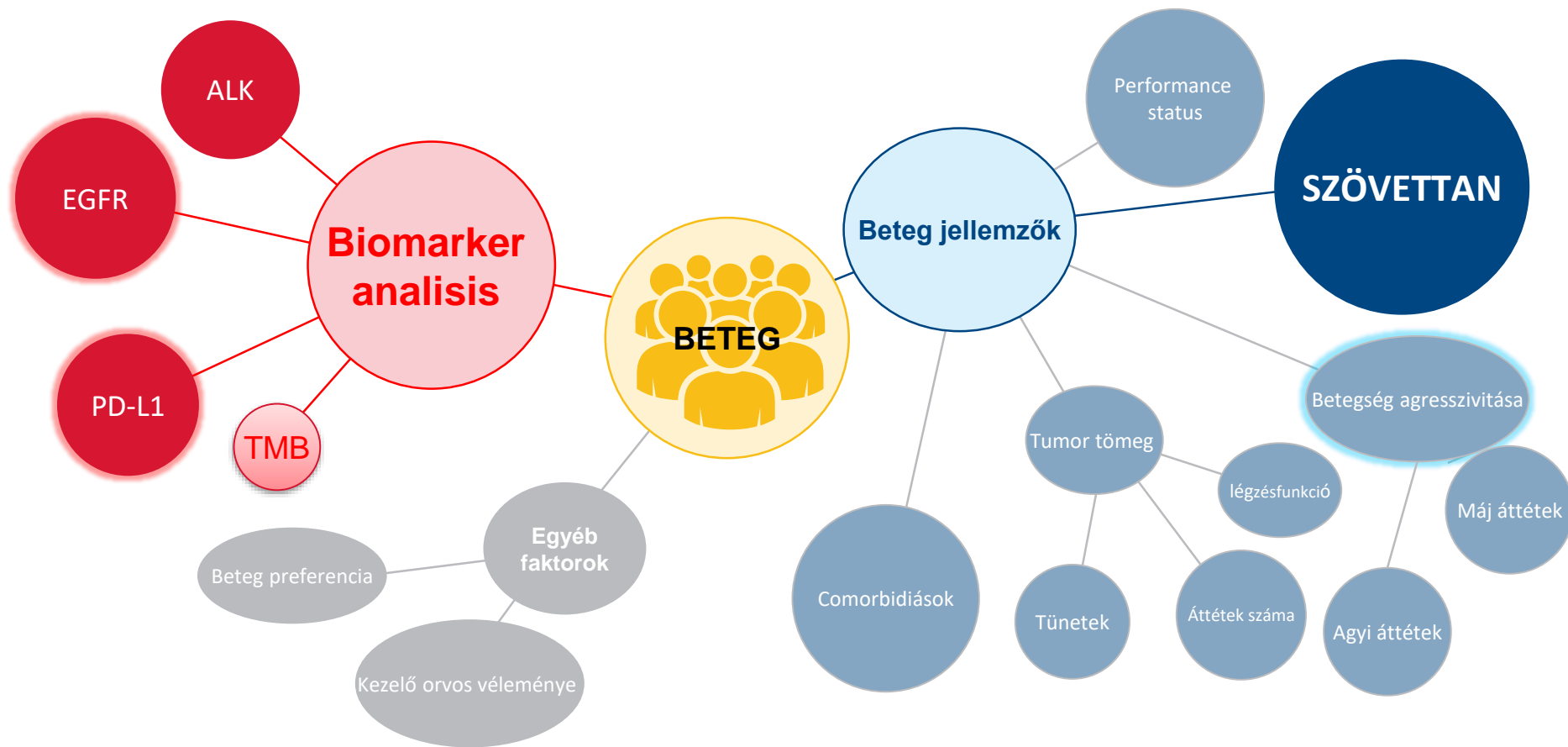
	T	N	M	Opus	Irradiatio	Kemoterápia
I/A	T1	N0	M0	+		
I/B	T2	N0	M0	+		+
II/A	T1	N1	M0	+		+
II/B	T2	N1	M0	+		+
	T3	N0	M0	+	+	+
III/A	T3	N1	M0	+	+	+
	T1-3	N2	M0	+ (?)	+	+
III/B	T1-4	N3	M0		+	+
IV.	TX	NX	M1			+

NSCLC terápia 2019

Kezelést meghatározó tényezők NSCLC

Hogyan kezeltük a tüdőrákot 10 évvel ezelőttig?

SZÖVETTANI FELOSZTÁS

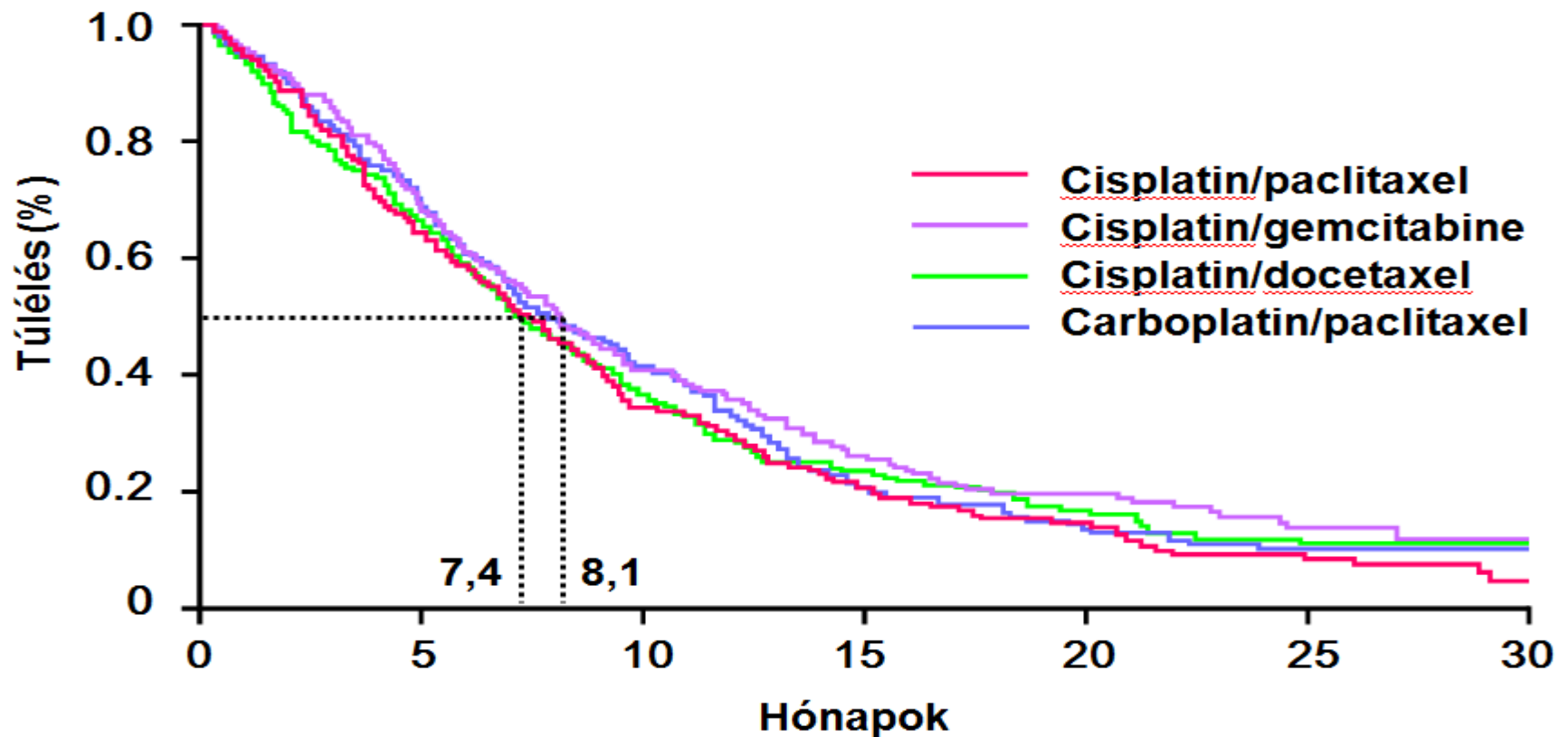
**Kissejtes tüdőrák
Nem kissejtes
tüdőrák**

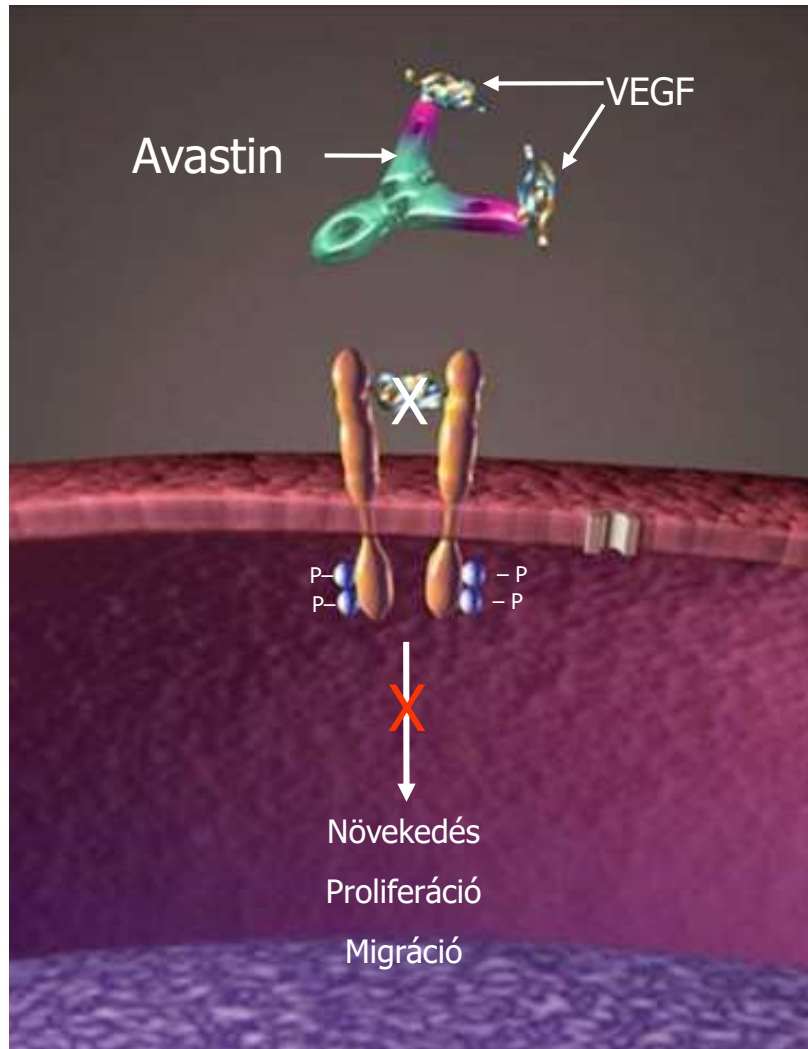
**SEJTPUSZTÍTÓ
MECHANIZMUSOK**

**Citotoxikus
kemoterápia
Sugárterápia
Reszekciós
műtét**

Hatékonyság a nem kissejtes tüdőrák elsővonalbeli kemoterápiájában

VEGF-ellenes monoklonális antitest/ Avastin

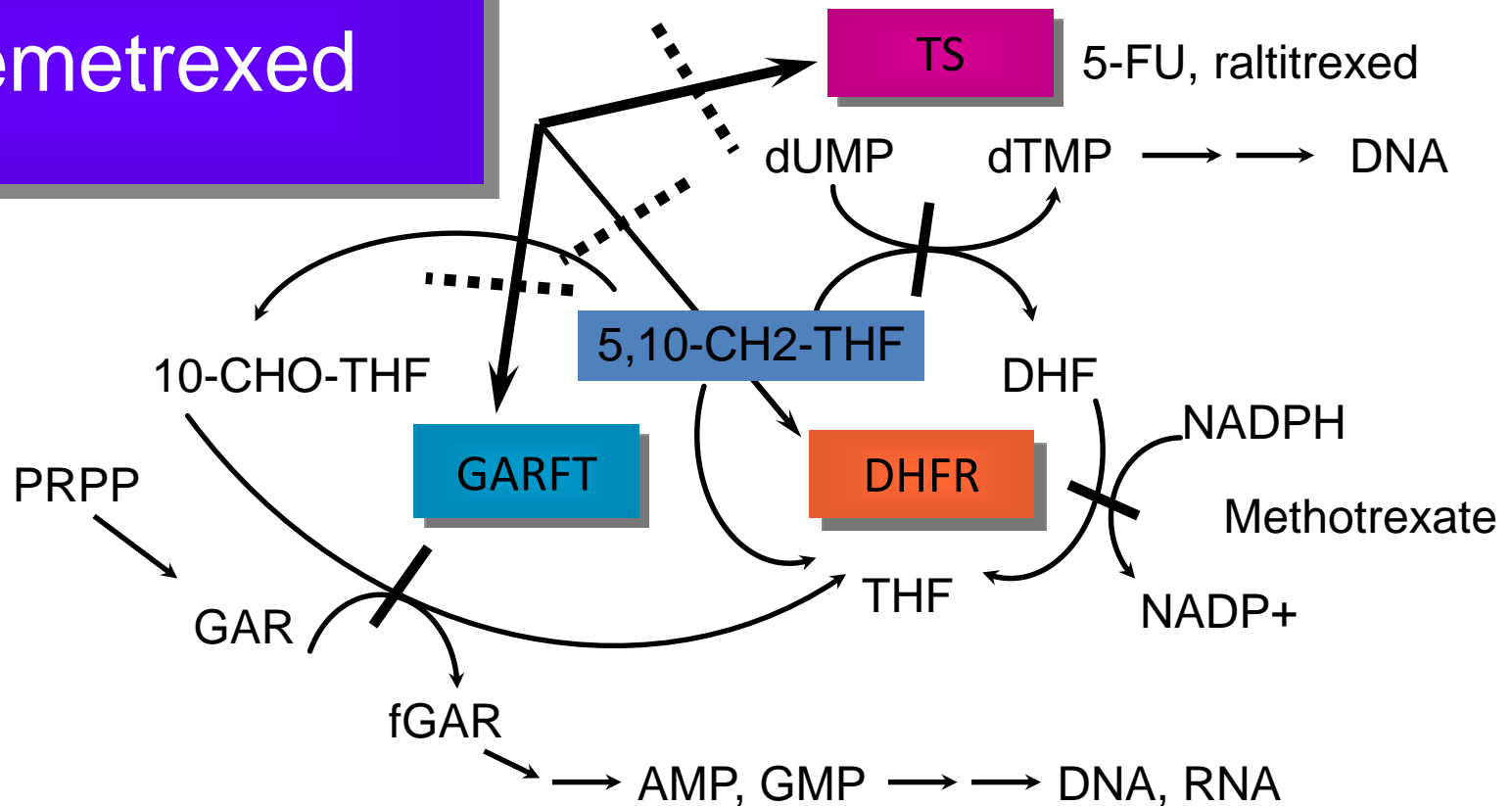
Avastin specifikusan kötődik a VEGF molekulához, ezáltal gátolja a VEGF receptorhoz kötődést

Endothel proliferáció-
migrációgátlás

Pemetrexed: Multitargeted Antifolate

Pemetrexed

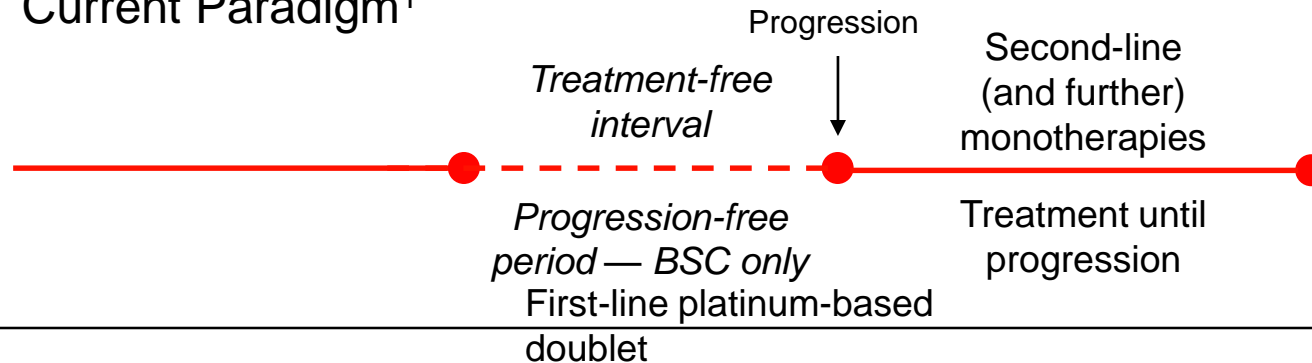
TS: thymidylate synthase; 5-FU: 5-fluorouracil; GARFT: glycinamide ribonucleotide formyl transferase; DHFR: dihydrofolate reductase; DNA: deoxyribonucleic acid; RNA: ribonucleic acid

1. Kindler *Cancer* 2002;95:928-32.

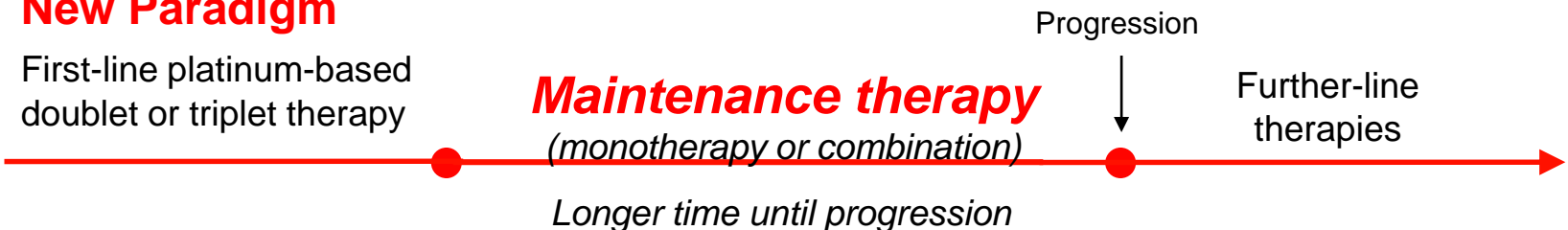
2. Scagliotti et al. *Expert Opin Pharmacother* 2005;6:2855-66.

Fenntartó terápia NSCLC-ben

Current Paradigm¹

New Paradigm

NSCLC: non-small cell lung cancer; BSC: best supportive care

Mi változott meg 10 évvel ezelőtt?

SEJTPUSZTÍTÓ MECHANIZMUSOK

Citotoxikus
kemoterápia
Sugárterápia
Reszekciós
műtét

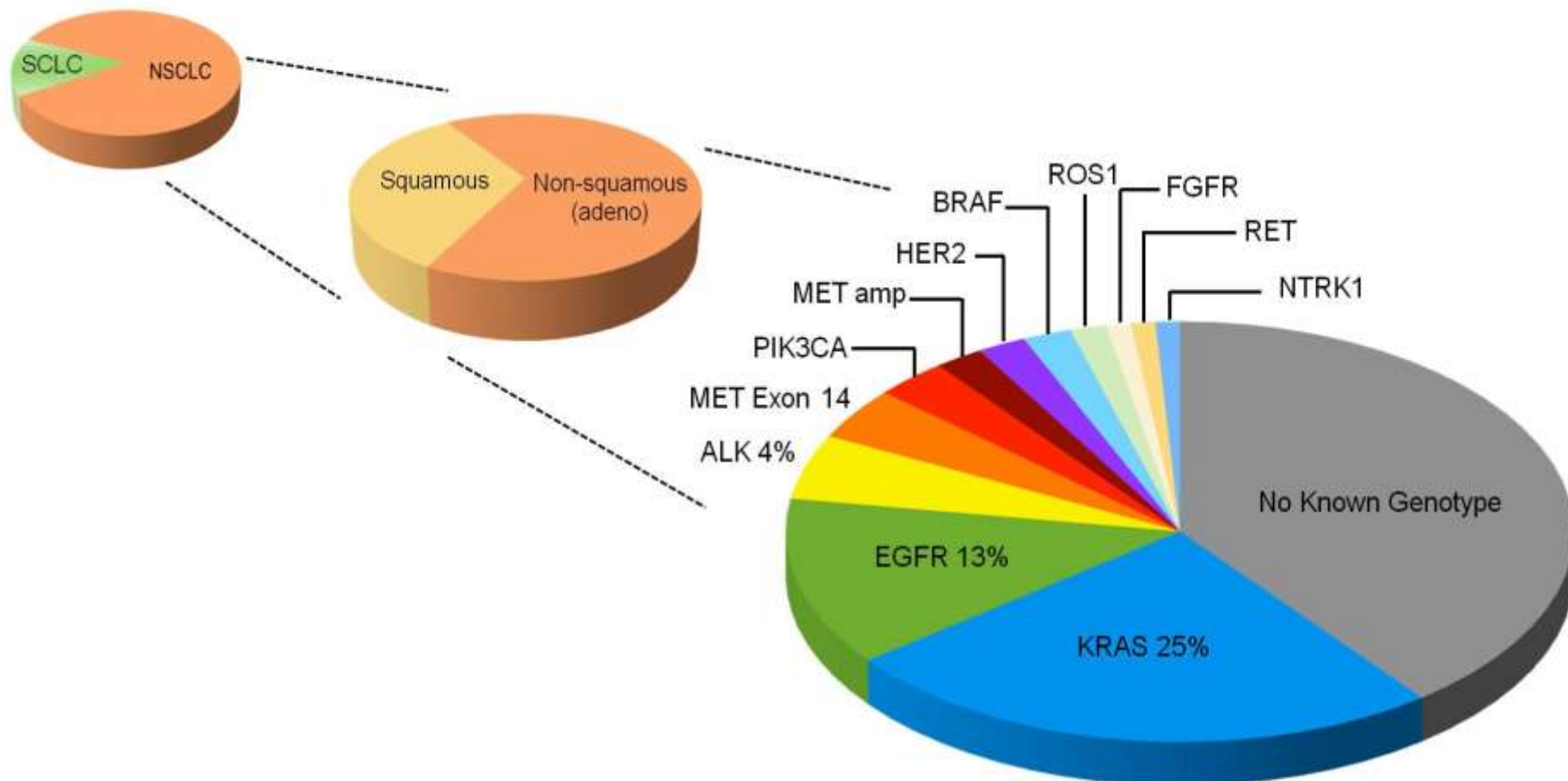
JELÁTVITEL GÁTLÁS

Célzott kezelés

Személyre szabott kezelés,driver mutációk esetén

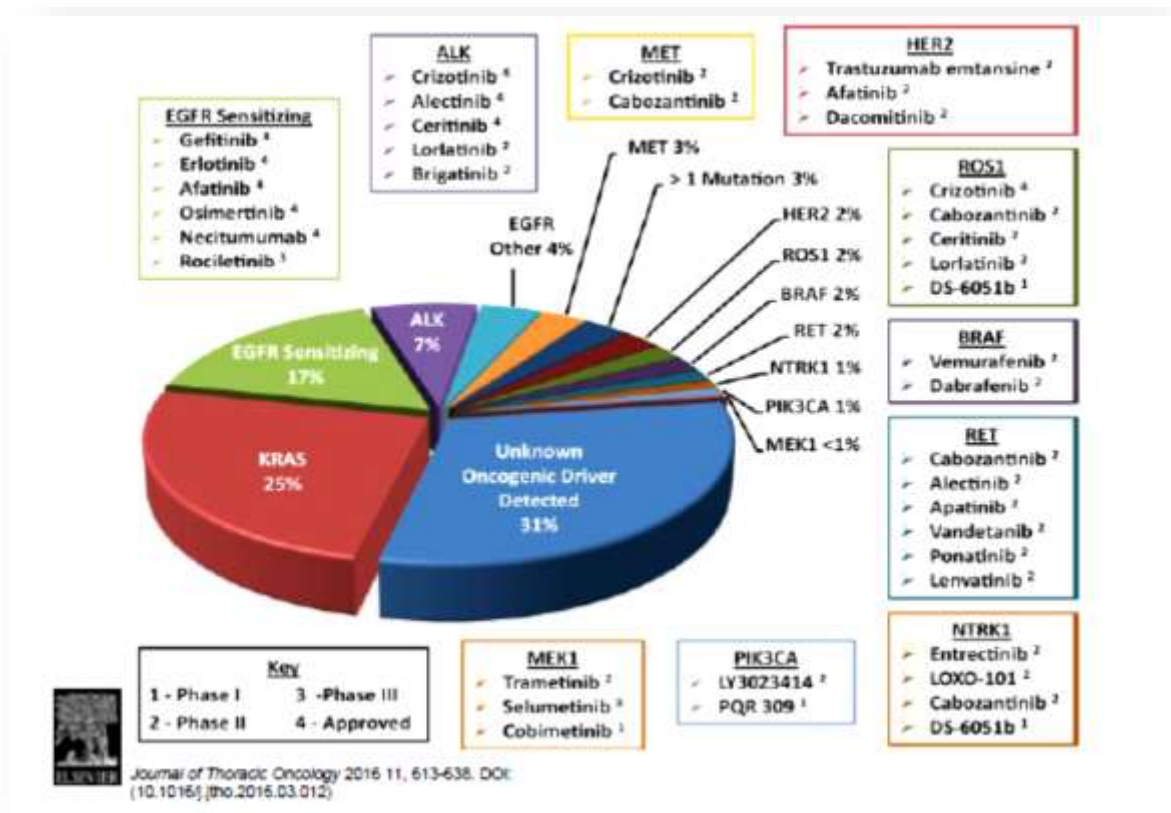
Molecular Classification of NSCLC

Az NSCLC az esetek 1/3-ában célzottan kezelhető

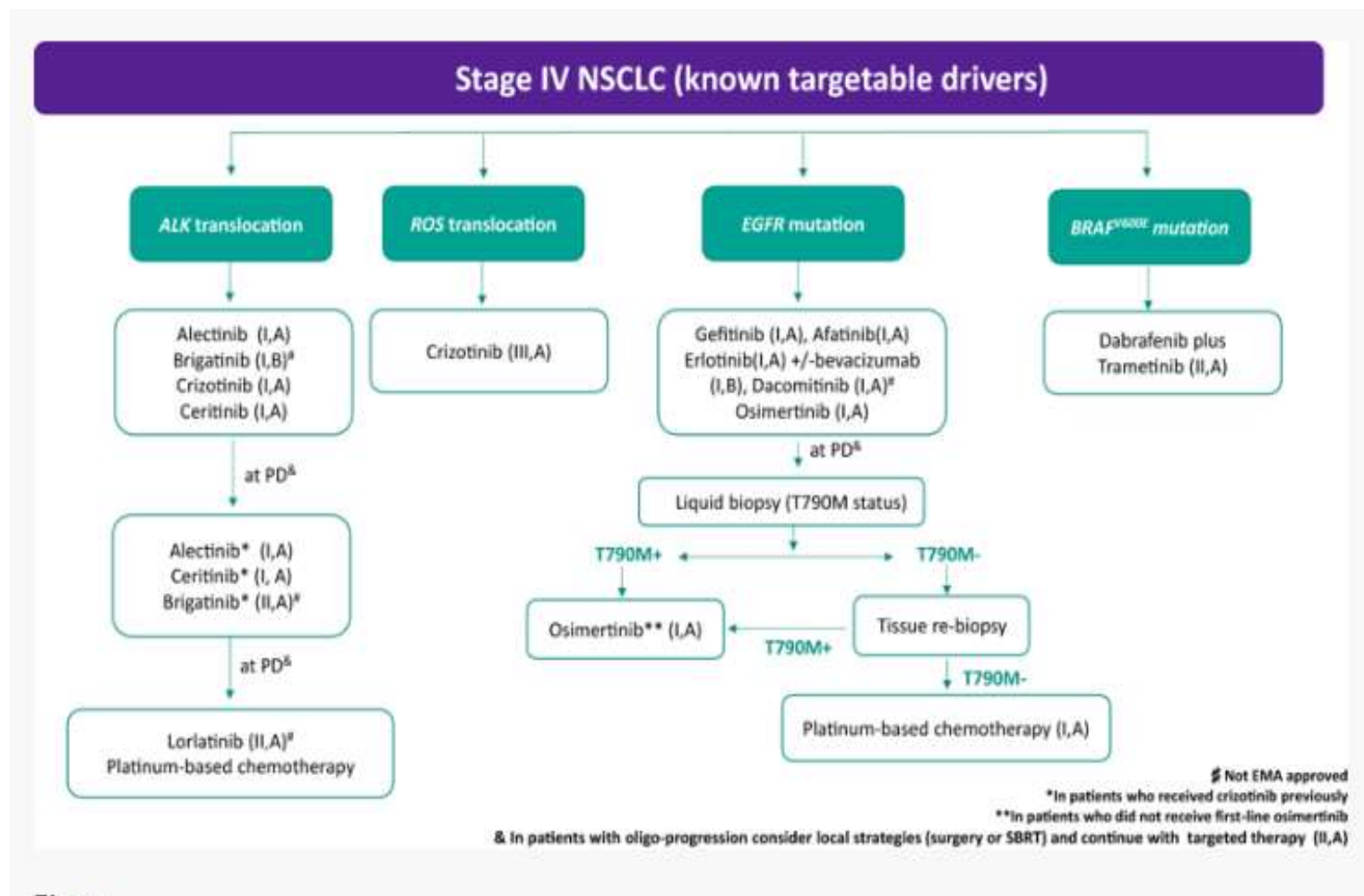
(Tsao AS, MD, Scagliotti GV et al. J Thorac Oncol, 2016, DOI: 10.1016/j.jtho.2016.03.012)

Ma rendelkezésre áll
hazánkban
12 féle (EMA törzskönyvezett)
célzott szer NSCLC-ben.

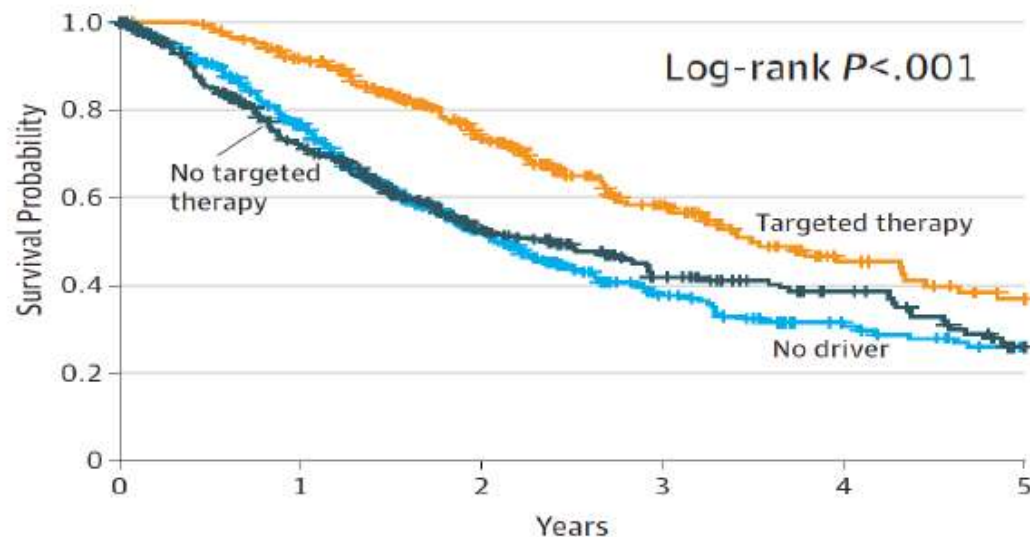
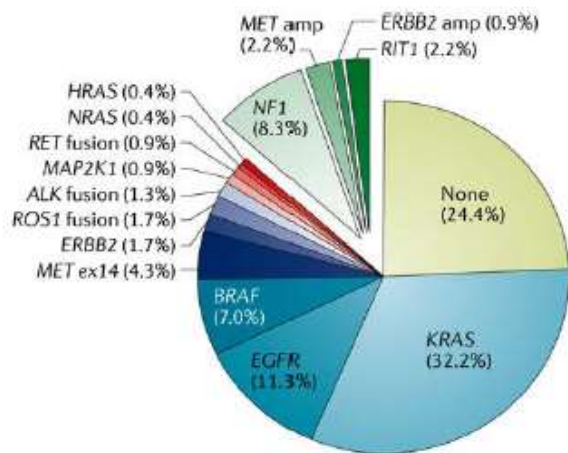
-Az ábra az EMA által NSCLC-ben nem törzskönyvezett kezeléseket is tartalmaz.

Targetálható mutációk

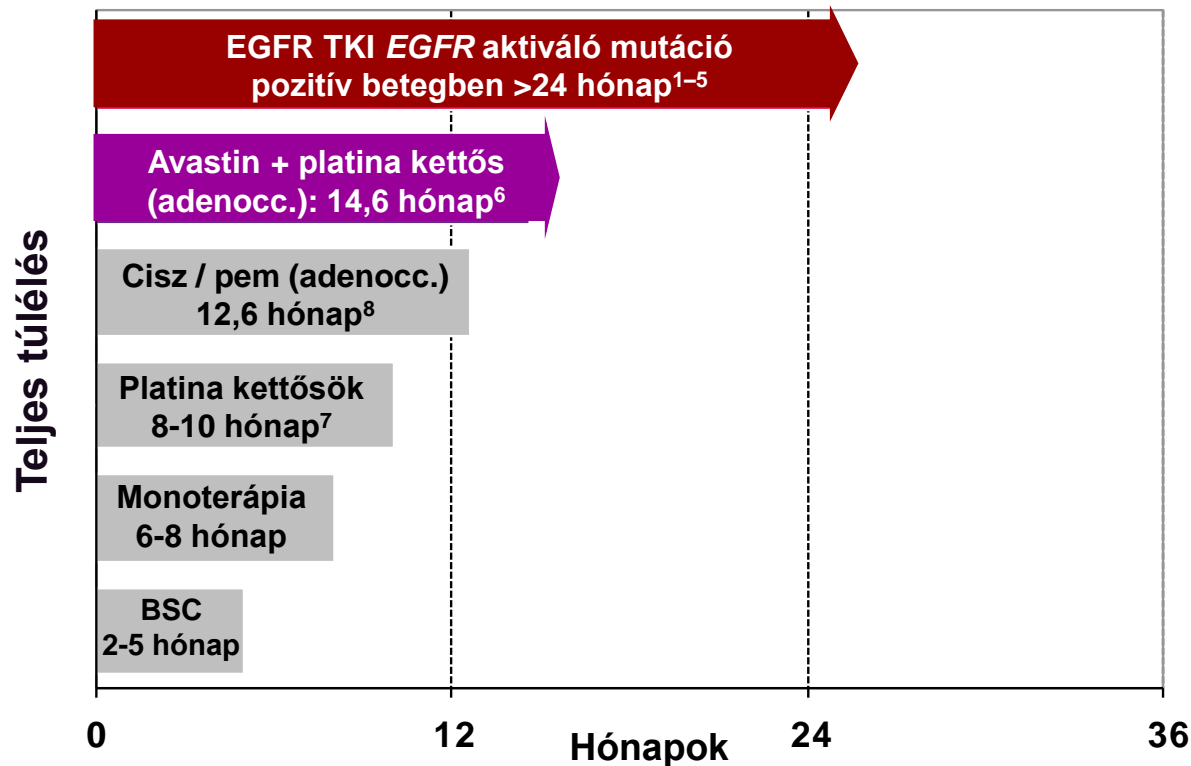
Célzott terápia hatása a túlélésre

Precision mutation targeting drives recent NSCLC survival gains

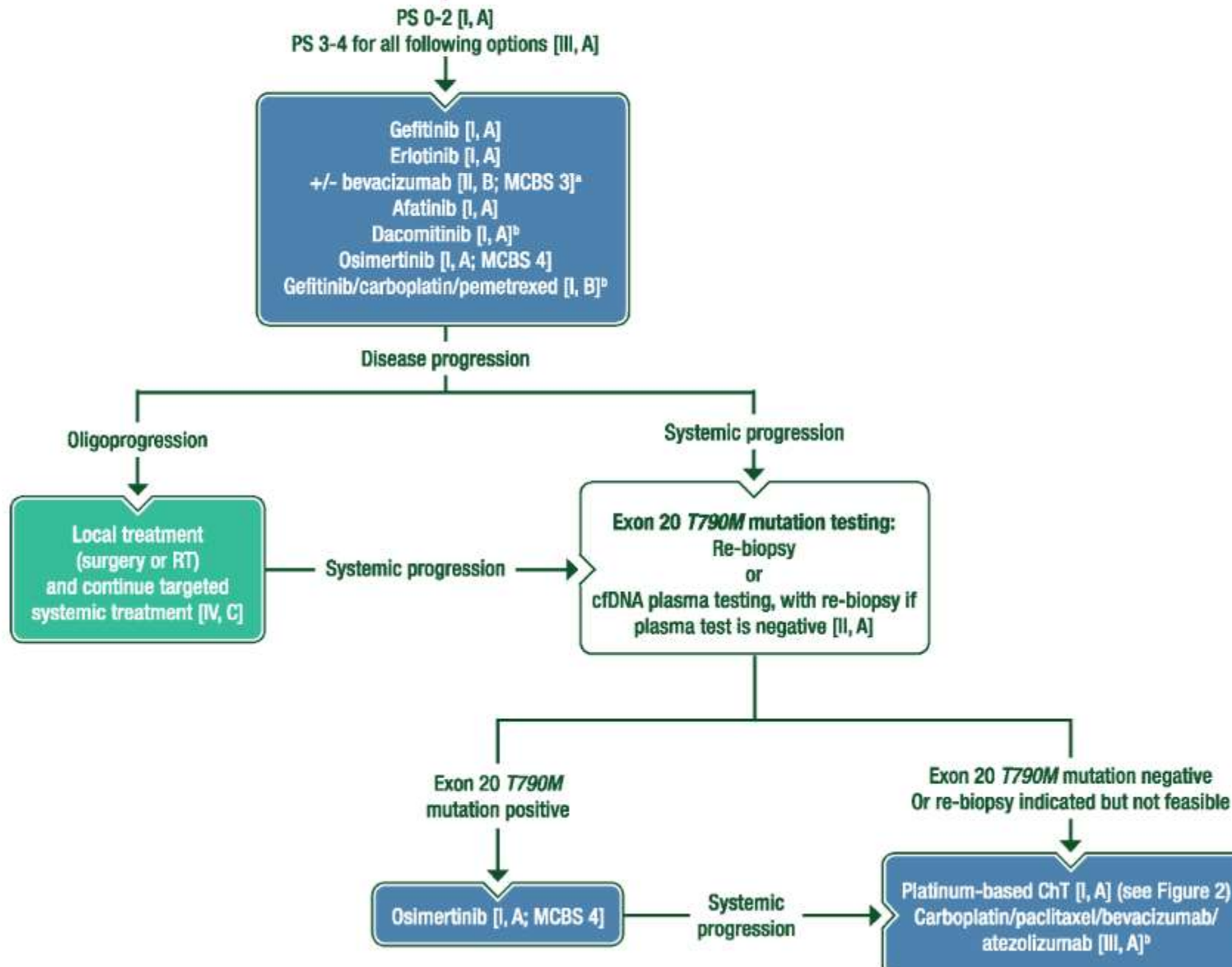
EGFR	ALK	ROS1	BRAF	MET	RET
Erlotinib	Crizotinib	Crizotinib	Dabrafenib	Crizotinib	Vandetanib
Gefitinib	Ceritinib		Vemurafenib		Cabozantinib
Afinatinib	Brigatinib				
Osimertinib	Alectinib				

Előrehaladott NSCLC kezelésének mérföldkövei

Stage IV lung carcinoma with *EGFR*-activating mutation

ALK pozitív NSCLC

Az ALK-pozitív tüdőrákban szenvedő betegek általában fiatalabbak, mint az „átlagos” tüdőrákos populáció.

55

ALK+ NSCLC-s betegek
medián életkora

70

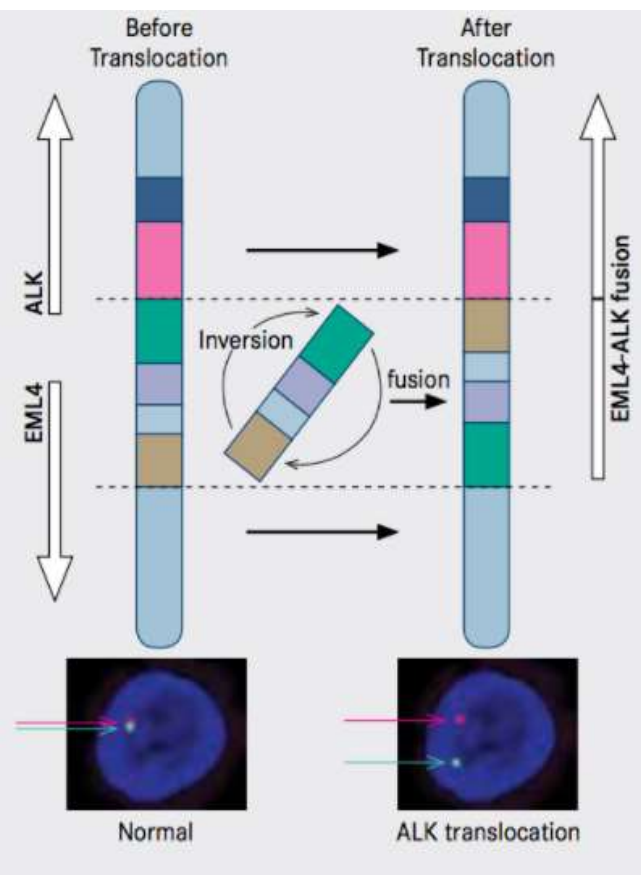
Egyéb tüdőrákkal
diagnosztizált betegek
medián életkora

1. Lung Cancer, 2012 Jun;76(3):403-9. doi: 10.1016/j.lungcan.2011.11.008. Epub 2011 Nov 30.

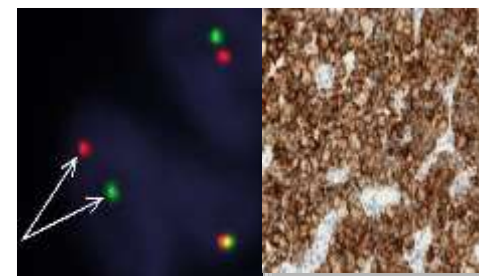
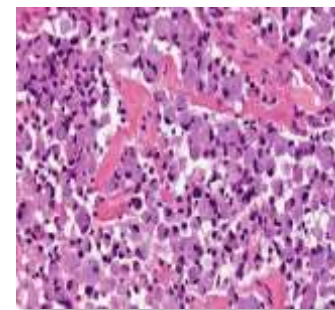
2. SEER, Cancer of the Lung and Bronchus.
<http://seer.cancer.gov/statfacts/html/lungb.html>

ALK pozitív NSCLC

- Incidencia: az előrehaladott NSCLC betegek 2–7%-a
- Életkor: 50–60 évesek
- Női dominancia
- Könnyű/soha nem dohányzók
- Hisztológia: túlnyomóan adenocarcinoma, *soha nincs neuroendocrin komponens*
- Gyakori:
  - Máj metasztázisok
  - Pleurális, pericardiális carcinózis, folyadék képződés
  - **Agyi metasztázisok (>50%) a betegség kórlefolyása során**

- **Tesztelés (IHC , FISH)**

ALK = anaplastic lymphoma kinase; NSCLC = non-small-cell lung cancer

De Castro, et al. Clin Transl Oncol 2011; Gridelli, et al. Cancer Treat Rev 2014

Shaw, et al. Clin Cancer Res 2011; Dearden, et al. Ann Oncol 2013

Hallberg, et al. Nat Rev Cancer 2013; Rikova, et al. Cell 2007; Soda, et al. Nature 2007

Perez, et al. Lung Cancer 2014; Shaw, et al. WCLC 2015; Ou, et al. ASCO 2015; Mok, et al. ASCO 2015

Eltérő toxicitás

◆ **Kemoterápiák**

- ◆ Myelosuppression
- ◆ Neurotoxicity
- ◆ nephrotoxicity)

**Kumulatív toxicitás miatt
rövidebb kezelés**

◆ **MOLEKULARIS TARGET TERÁPIÁK**

- ◆ Nincs csontvelő toxicitás
- ◆ Nem kumulatív toxicus
- ◆ Per os szedhetők

Eltérő mellékhatás profil

TKI nemkívánatos események

Nemkívánatos esemény (%)	Gefitinib	Erlotinib	Afatinib
Hasmenés	46	40	95
Grade ≥ 3	3	3	9
Bőrkiütés	73	77	89
Grade ≥ 3	6	6	15
Stomatitis, mucositis	20	13	72
Grade ≥ 3	0	1	7
Paronychia	17	4	57
Grade ≥ 3	1	0	11
ALT emelkedés	50	37	NR
Grade ≥ 3	13	4	NR
Összes grade ≥ 3	32	29	42
A kezelés felfüggesztéséhez vezető nemkívánatos esemény	7	5	7
Halálhoz vezető nemkívánatos esemény	3	1	2

NSCLC 2.3. vonal kezelés 2017 ig

TAXANOK/PLATINA,PEMETREXED/PLATINA
GEM/PLATINA
NAVELBIN/PLATINA /BEVACIZUMAB

ELSŐ
VÁLASZTÁS

DOCETAXEL   planocell cc,adenocc.
PEMETREXED   adenocc.
ERLOTINIB   adenocc.

MÁSODIK
VÁLASZTÁS

ERLOTINIB   adenocc.

HARMADIK
VÁLASZTÁS

Hogy kezelünk tüdőrákot ma?

SEJTPUSZTÍTÓ MECHANIZMUSOK

Citotoxikus
kemoterápia
Sugárterápia
Reszekciós
műtét

JELÁTVITEL GÁTLÁS

Célzott kezelés

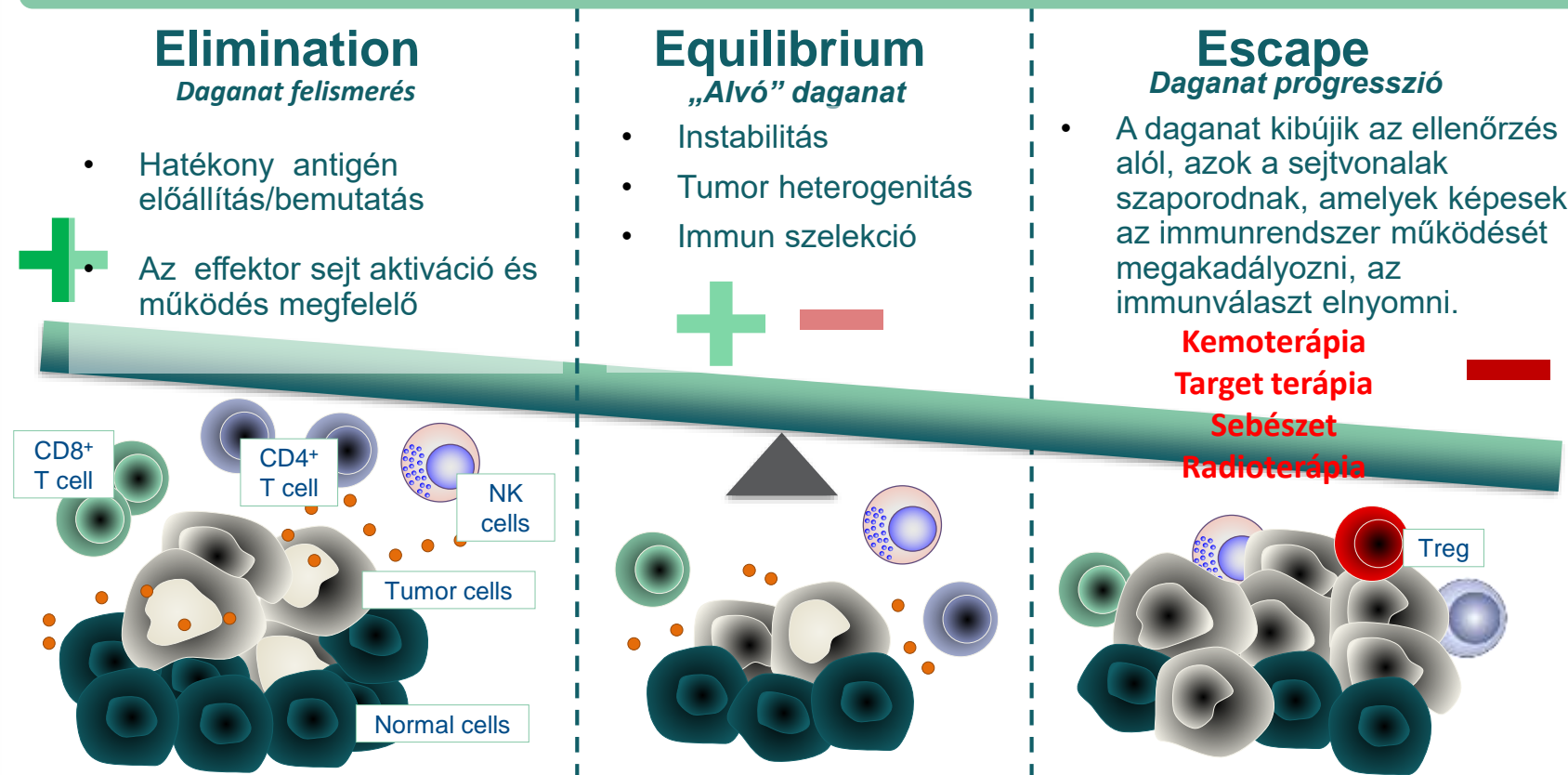
Immun-
ellenőrzőpont
gátlás

A NORMÁL DAGANATELLENES
IMMUNVÁLASZ HELYREÁLLÍTÁSA

Az immunrendszer szerepe a tumor kialakulási folyamatban

A három “E” : Az immunrendszer kezdetben véd a tumor kialakulásától, de képes segíteni annak növekedését is

2018. Orvosi Nobel díj

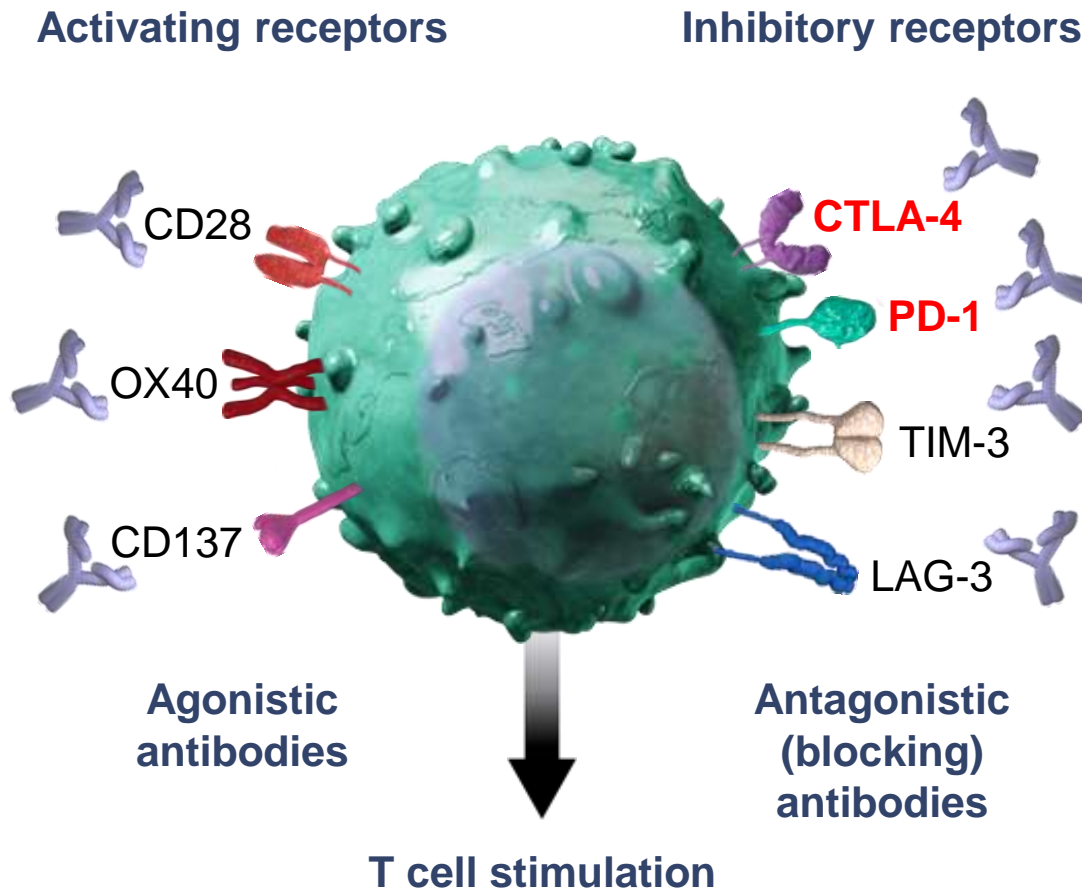
James P. Allison,

Tasuku Honjo

A T sejt immunválasz szabályozása

- ♦ A T sejt immunválasz szabályozása komplex gátló és stimuláló mechanizmusokon keresztül történik (**checkpoint**)
- ♦ A tumorsejtek képesek ezeket az ún. ellenőrző útvonalakat befolyásolni, megváltoztatva ezzel az immunválaszt
- ♦ Ezen immunellenőrző pontok gátlása ill stimulálása fontos része lehet az immunrendszer daganat sejtek elleni küzdelmében

The image shows only a selection of the receptors/pathways involved.

LAG-3=lymphocyte-activation gene 3; TIM-3=T-cell immunoglobulin domain and mucin domain 3.

Adapted from Mellman I, et al. *Nature*. 2011;480:481–489; Pardoll DM. *Nat Rev Cancer*. 2012;12:252–264.

CTLA-4

citotoxikus T-limfocita-asszociált protein 4

- ◆ CTLA-4, a T-sejt receptor, **az immunrendszer természetes fékje**. Szerepet játszik az autoimmun betegségek megelőzésében és a tumorgenezis alatti immunszupresszióban¹
- ◆ A CTLA-4 tulajdonságai²
  - A helper T-sejteken és a citotoxikus T Limfocitákon expresszálandó receptor
  - Gátolja a T-sejt aktivációt és proliferációt
    - Nagyobb affinitással kötődik az APC felszínén lévő a B7 molekulához, mint a CD-28
    - Blokkolja a T-sejt proliferációt
- ◆ **A CTLA-4 gátlása akadályozza a T-sejt aktiváció és proliferáció blokkolását, így potenciálisan növeli a T-sejtek képességét a tumorsejtek elpusztítására**^{1,3}

1. Gabriel EM & Lattime EC. *Anti-CTL-associated antigen 4: are regulatory T cells a target?* Clin Cancer Res 2007; **13**(3): 785-8.

2. Sharpe AH & Abbas AK. *T-cell costimulation--biology, therapeutic potential, and challenges*. N Engl J Med 2006; **355**(10): 973-5.

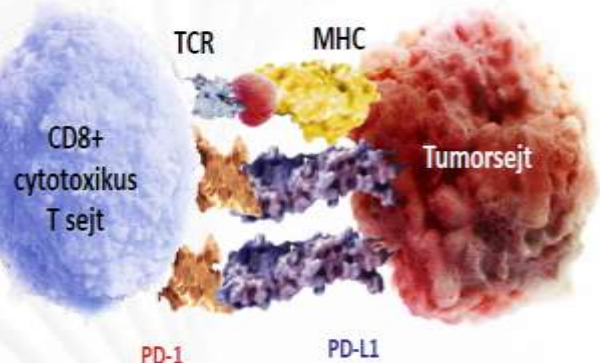
3. Korman A et al. *Tumor immunotherapy: preclinical and clinical activity of anti-CTLA4 antibodies*. Curr Opin Investig Drugs 2005; **6**(6): 582-91.

PD-L1

- ◆ Programozott sejthalál ligand
  - CD274, B7 homológ 1 (B7-H1)
  - 40 kDa transzmembrán protein, mely kiemelt szerepet játszik az immunszuppresszióban:
    - terhességben
    - autoimmun betegségekben
    - hepatitisben
    - daganatos megbetegedésekben

PD-1/PD-L1 blokád szerepe a T-sejt gátlásban

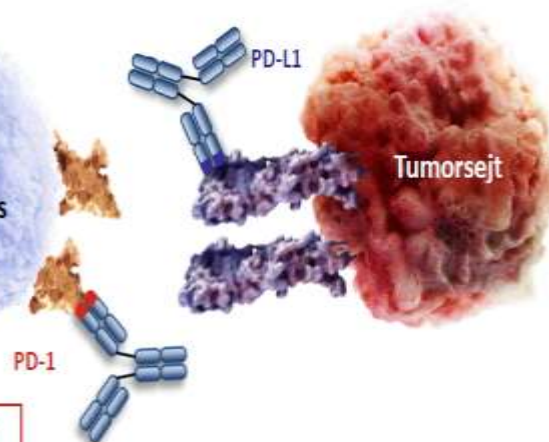
T sejtek a TC receptorok segítségével felismerik a tumorsejtet

PD-L1 kötődik a PD-1-hez, gátolva ezzel a tumorsejtekre adott T sejt választ

PD-L1-hez kötődő antitestek, melyek a PD-1-PD-L1 kapcsolódás gátlása révén fejtik ki a hatásukat

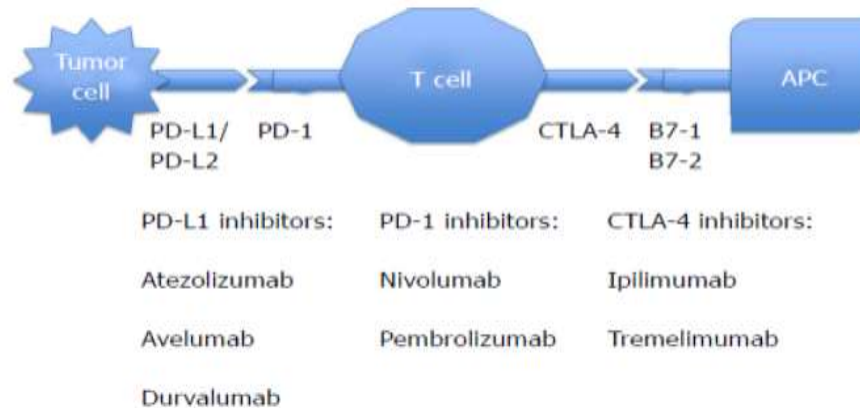
PD-1-n keresztüli gátló szignált blokkoló antitestek

Mindkét hatásmechanizmus a T sejt reakció gátlásának gátlása útján állítja vissza a tumor-ellenes immunválaszt.

Az ellenségem ellensége a barátom

A checkpoint gátlók

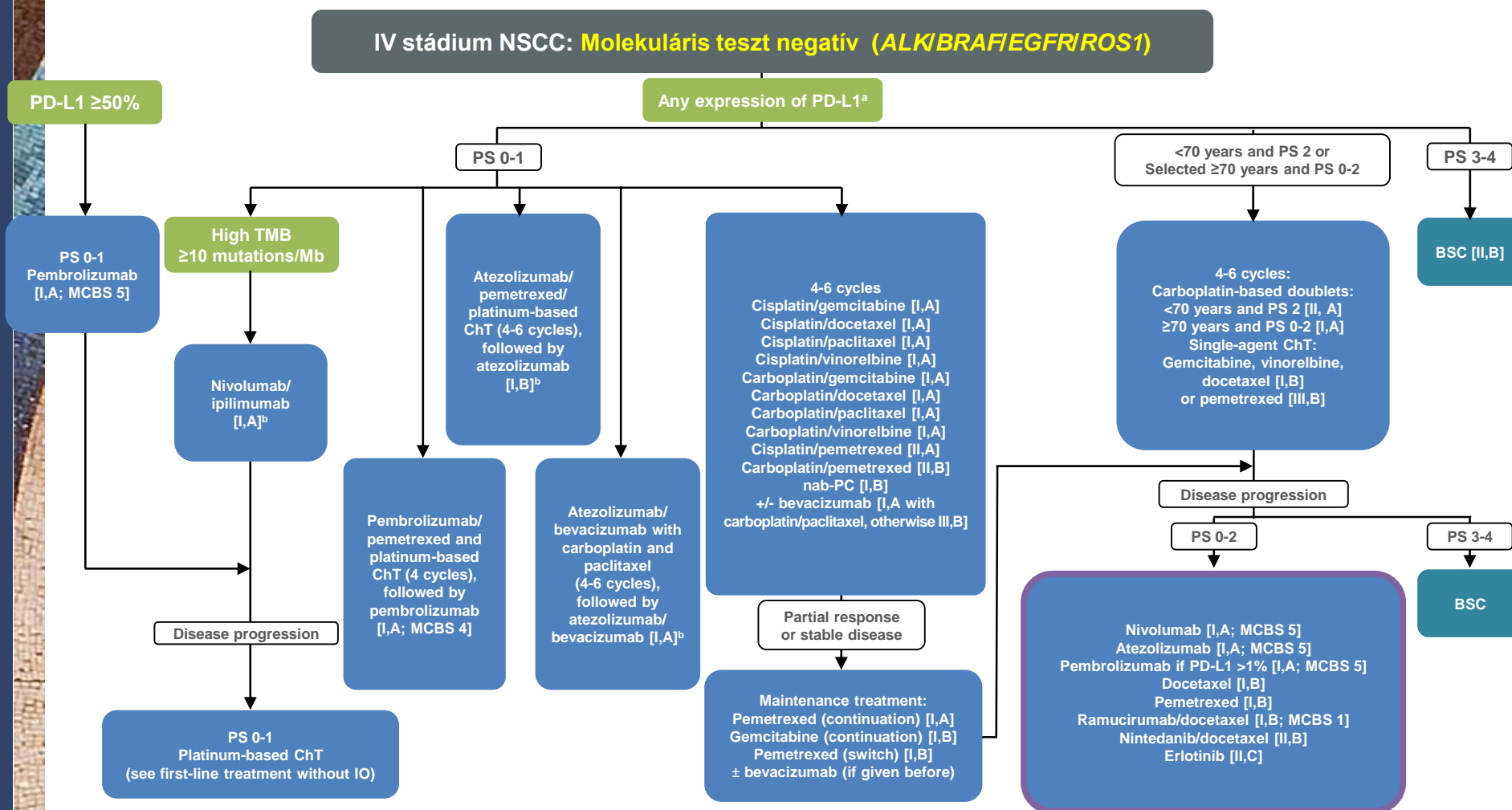
Első vonal immunterápia

NSCLC 1L immunotherapy > the tsunami of new clinical trials

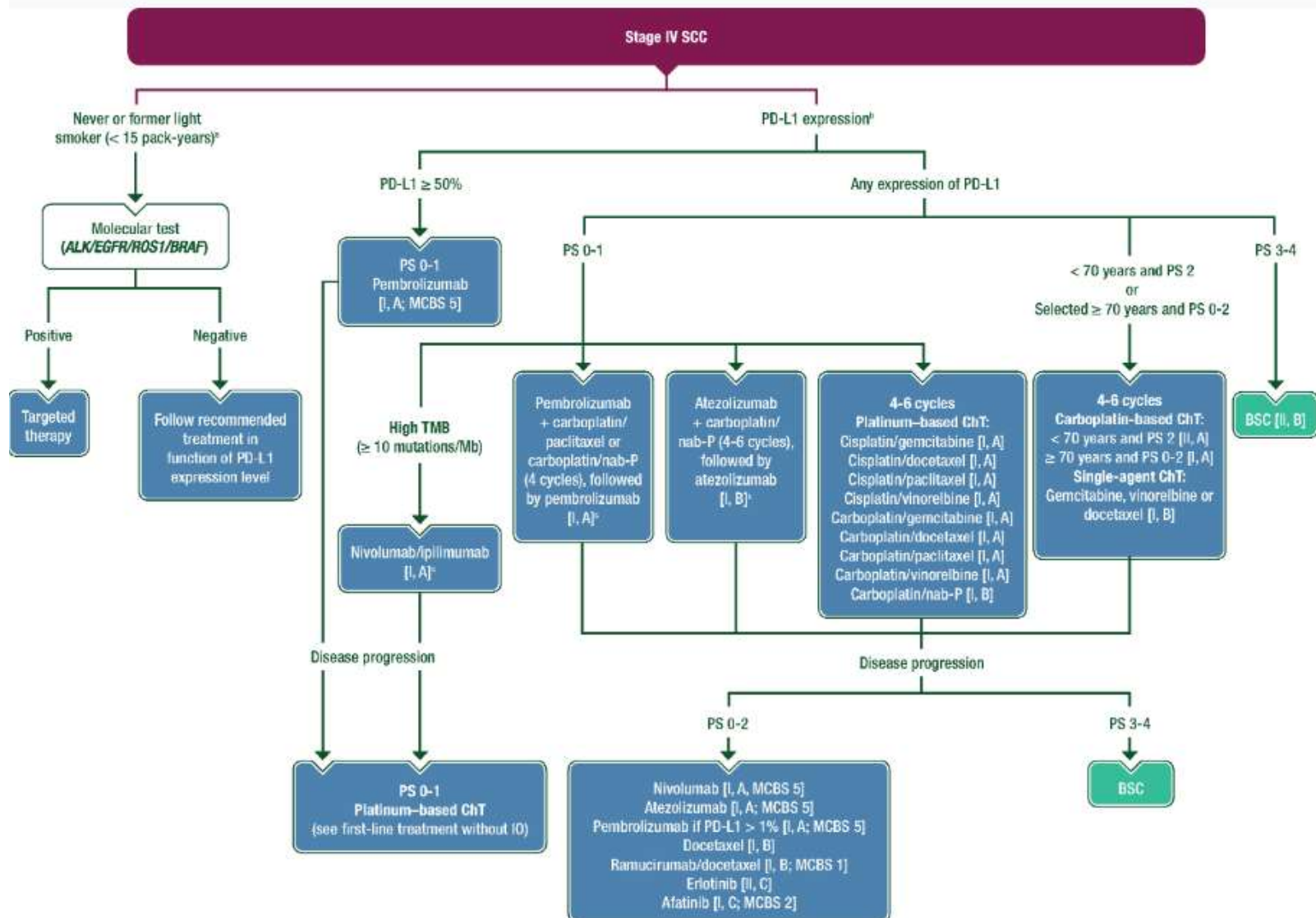
All histologies							
Keynote-024	+	Pembro	vs.	Doublet	N=305	PD-L1 ≥50%	EMA approval 2016 / NEJM 2016
Checkmate-026	-	Nivo	vs.	Doublet	N=541	PD-L1 ≥5%	Socinski et al. ESMO 2016 / NEJM 2017
Keynote-042	+	Pembro	vs.	Doublet	N=1240	PD-L1 ≥1%	Lopes et al. ASCO 2018 #LBA4
IMpower110	?	Atezo	vs.	Doublet	N=572	TC/IC 1-2-3	Pending
Checkmate-227	?	Nivo	plus	Doublet	N=2220	PD-L1 <1%	Borghaei et al. ASCO 2018 #9001
Checkmate-227	?	Nivo-Ipi	vs.	Doublet	N=2220	All PD-L1	Hellmann et al. AACR 2018 / NEJM 2018
POSEIDON	?	Durva-Treme	plus	Doublet	N=1000	All PD-L1	Pending
MYSTIC	-	Durva±Treme	vs.	Doublet	N=1092	All PD-L1	Rizvi et al. ESMO-IO 2018
NEPTUNE	?	Durva+Treme	vs.	Doublet	N=960	All PD-L1	Pending
Non-squamous							
IMpower150	+	Atezo	plus	CarPacliBeva	N=1200	All PD-L1	EMA approval 2018 #9002 / NEJM 2018
Keynote-189	+	Pembro	plus	PlatPem	N=570	All PD-L1	EMA approval 2018 / NEJM 2018
IMpower132	+	Atezo	plus	PlatPem	N=568	All PD-L1	Papadimitrakopoulou et al. WCLC 2018
IMpower130	+	Atezo	plus	Car _{nab} Pacli	N=650	All PD-L1	Cappuzzo et al. ESMO 2018
Squamous							
IMpower131	+	Atezo	plus	Car _{nab} Pacli	N=1025	All PD-L1	Jotte et al. ASCO 2018 #9000
Keynote-407	+	Pembro	plus	Car _{nab} Pacli	N=560	All PD-L1	EMA approval 2018 #105 / NEJM 2018

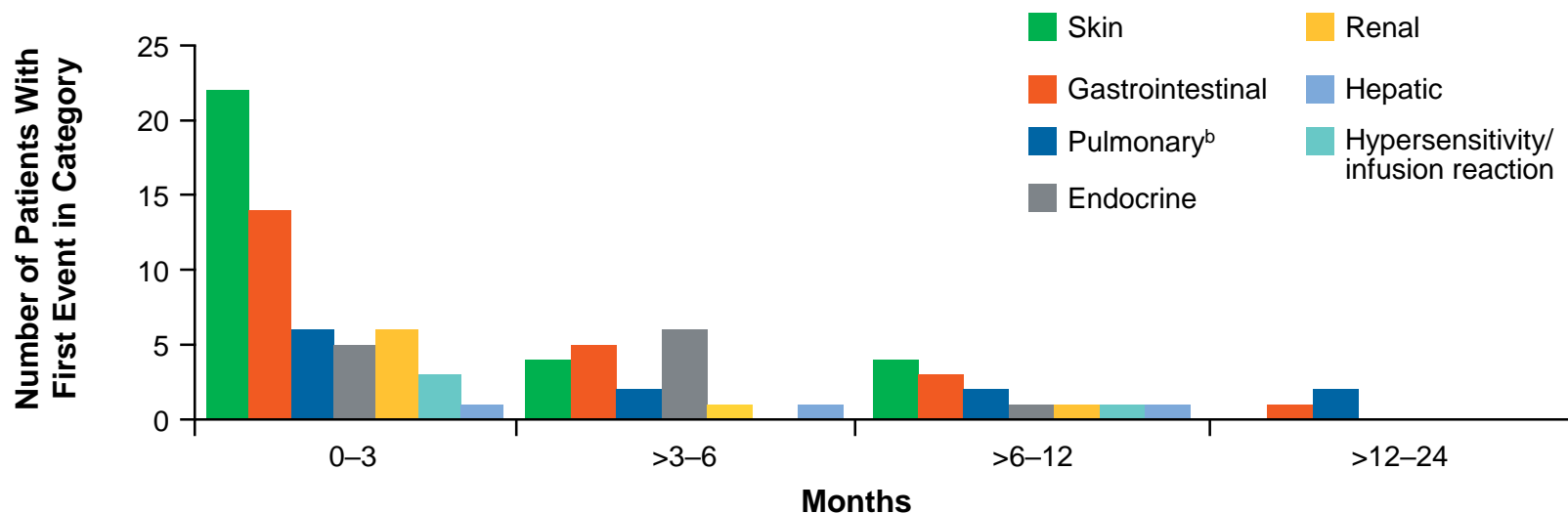
IV. stádiumú Nonsquamous NSCLC: ESMO ajánlás

Last updated: 18 September 2019

Immunterápiához köthető mellékhatások megjelenése (bármely súlyosság)

Pts still on study, n	248	206	153	84
Pts still on treatment, n	248	134	85	38
Total pts with a first event, ^a n	49	14	10	2

^aWithin each time interval, patients with ≥ 1 event were counted only once in each category but could be classified into more than one category.

^bDoes not include one event of grade 3 pneumonitis (CheckMate 017) updated to treatment-related after the database lock.

Összefoglaló: Milyen tünetekre figyeljünk?

GI

- Hasi fájdalom
- Görcs
- Bélműködés megváltozása
- Hasmenés/Székrekedés
- Peritoneális izgalmi jelek
- Ileusz
- Véres széklet

Bőr

- Makulopapulózus rash
- Hipopigmentáció

Máj-epeutak

- Viszketés
- Sárgaság
- Hányinger/hányás
- GOT, GPT emelkedés

Légzőszervi

- Újnanan jelentkező vagy fokozódó légszomj/köhögés

Endokrin

- Fejfájás
- Fáradékonyság
- Viselkedés megváltozása
- Mentális státusz változása
- Szédülés
- Hasi fájdalom
- Szokatlan bélműködés
- Vérnyomásesés
- Gyengeség
- Viszketés
- Tachycardia
- Pajzsmirigy hormon eltérés

Idegrendszer

Általános tünetek:

- Fejfájás
- Émelygés
- Vertigo
- Viselkedés megváltozik
- Gyengeség

Sentinel tünetek (előrejelzik a súlyosabb kimenetelt):

- Prominens diszfágia
- Gyorsan progrediáló gyengeség
- Légzési elégtelenség
- Vegetatív zavarok

Vese

- Emelkedett Se kreatinin
- Emelkedett SeBi
- Csökkent kreatinin clearance
- Elektrolit háztartás zavara
- Proteinuria

8 hónappal a 10 hónapos nivolumab kezelés után jelentkező RA

Pneumonitis grade 3,4 súlyosság 1%

száraz köhögés

fulladás

lázás állapot

Mi a jövő a tüdőrák kezelésében?

**SEJTPUSZTÍTÓ
MECHANIZMUSOK**

JELÁTVITEL GÁTLÁS

**Citotoxikus
kemoterápia
Sugárterápia
Reszekciós
műtét**

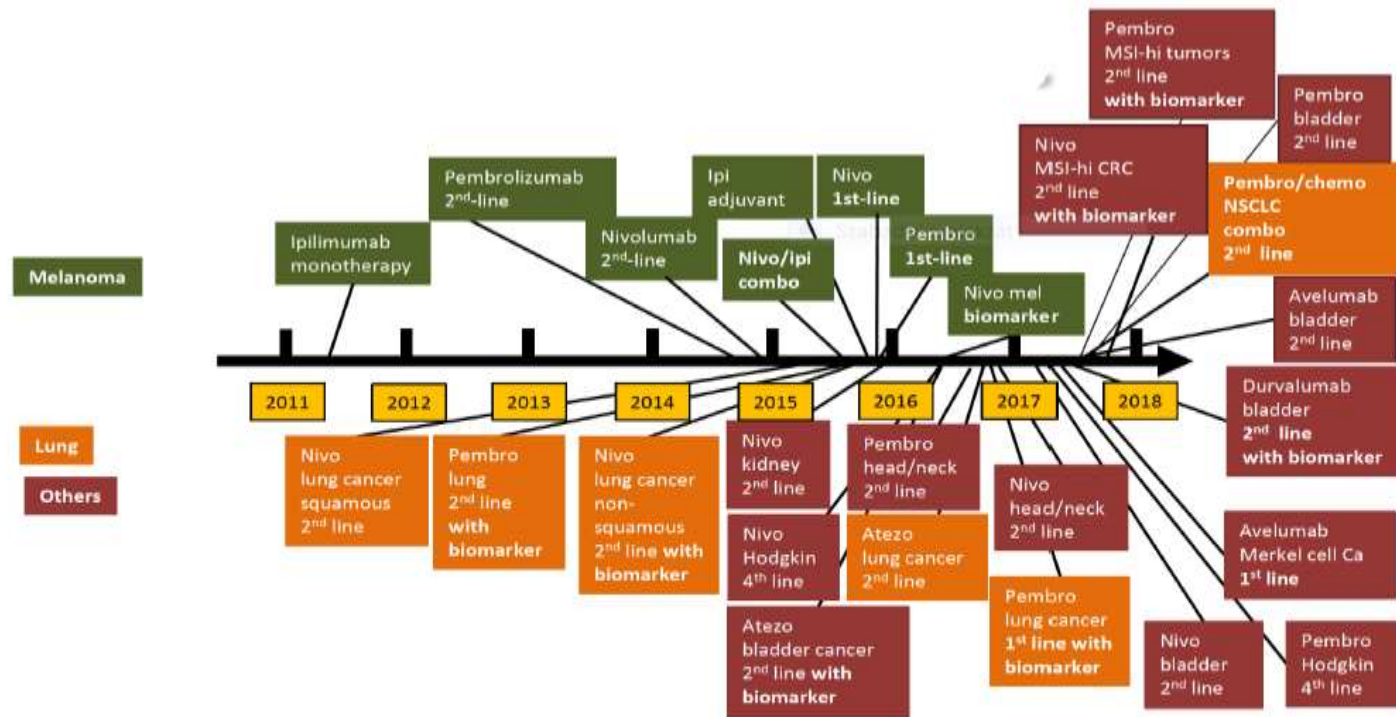
Célzott kezelés

**Immun-
ellenőrzőpont
gátlás**

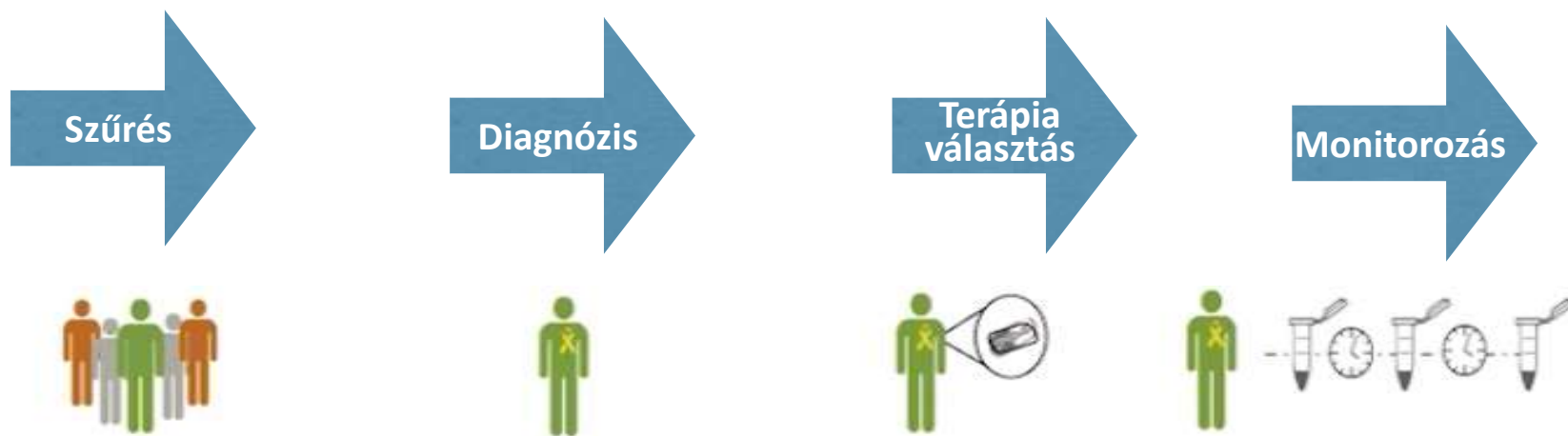
**A NORMÁL DAGANATELLENES
IMMUNVÁLASZ HELYREÁLLÍTÁSA**

FDA által befogadott immunterápiák 2018.

Lehetőségek a tüdőrák mortalitásának javítására

Aszimptomatikus betegek
Rizikó becslés
Magas rizikójú csoport szűrése

Szövettani diagnózis
Molekuláris vizsgálat
Prognosztikai faktorok

Prediktív biomarkerek
meghatározása célzott
terápiákhoz, immunterápiákhoz

Terápiás válasz
Progresszió
Kiújulás

Love your Lungs

Köszönöm a figyelmet